

L'ESTEL

de Mallorca

ANTIC S'ARENAL DE MALLORCA

PRENSA
MALLORCA

EL DIARI DELS MALLORQUINS

ANY XIV. NÚMERO 325

15 D'OCTUBRE DE 1995

PREU: 200 PTS

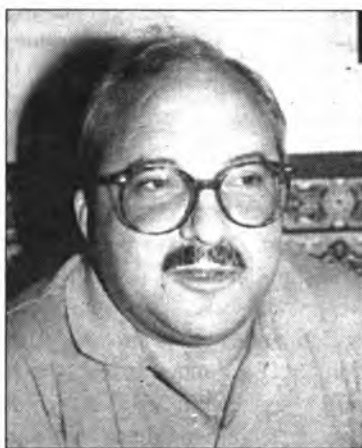
Això s'acaba tíos!

Són els jugadors del restaurant Tropical, de Lluçmajor, que participen en torneigs de futbol. Van setens a la classificació, però poden acabar als primers llocs.

Són els quintos del 1942-43 que anaren a fer el servei militar a Tànger. Hi anaven ben forçosos i no hi tenien cap feina. Serviren tres anys i mig. Ara es reuneixen un pic o dos a l'any per anar a dinar plegats, amb les companyes de la seva vida.

Isidre Martínez, president del Club Esportiu Espanya de Lluçmajor. A la darrera pàgina, hi trobareu la relació dels equips del club.

En Miquel Martí és el senyor de Son Semà.

SUMARI

- 2 Xafarderies
- 4 L'antifranquisme
- 6 L'esperit republicà
- 7 Mahatma Gandhi
- 11 15 anys d'Estatut
- 12 Quintacolumnistes
- 18 Enquesta
- 23 Gloses
- 24 C. E. Espanya

Especial dedicat als termes de Lluçmajor, Porreres i Algaida. Si vos ha agradat, telefonau al 26 50 05 i el vos enviarem cada quinze dies.

Suspès el judici amb jurat popular

Segons ens ha informat el president de l'Audiència de Palma, Juan José López Ortega, el judici amb jurat popular que s'havia de pronunciar sobre la llibertat d'expressió arran de la querrela interposada pel polític del PP, Ventura Rubí, contra L'ESTEL, no es farà atès que, segons López Ortega, hi ha hagut una confusió a l'hora d'interpretar la Llei del Jurat Popular. Segons la interpretació que es feia a Ciutat, corresponia al Jurat Popular els casos d'homicidis, denúncies contra els funcionaris, dret a l'honor, etc. En canvi, a Madrid han interpretat que el tema de la llibertat d'expressió i el dret a l'honor no és incumbència del Jurat Popular. La demanda de Ventura Rubí contra L'ESTEL es veurà d'aquí uns mesos i ha estat assignat al Jutjat Penal núm. 2 de Ciutat el titular del qual és Juan Pedro Quintana Carretero. Ω

Agroturisme llucmajorer

A tres quilòmetres i mig de Lluçmajor anant cap a Porreres trobam el lloc de Son Semà. Una vintena de quarterades de garrover, alzinar i pinar envolten les cases dedicades des de fa quatre anys a agroturisme. Són set habitacions dobles, dues d'elles suites ocupades de cap a cap d'any, a l'estiu per catalans i a l'hivern per alemanys. El clients són persones de classe mitjana-alta, gent cansada de la gran ciutat i que agraeix unes setmanes de pau, tranquil·litat i bona cuina, que ho és la de Son Semà, cuina mallorquina casolana que prepara la senyora de la casa. Els matins, els turistes dis-

posen d'un bufet ple de viandes i begudes de la terra des de les nou fins a les onze; llavors solen partir d'excursió fins a les cinc o les sis de l'horabaixa amb el seu cotxe particular o un de llogat. També poden llogar cavalls o bicicletes o poden anar a peu a fer excursions per la rodalia. Poden observar les ovelles i veure com el senyor de la casa les cuida, llegeixen i es relaxen. El vespre sopen d'allò que ha cuinat la senyora de la casa, i demà serà un altre dia.

Una nova modalitat de turisme que salva moltes cases de la foravila mallorquina de la degradació i de l'abandó. Ω

Les cases de Son Semà.

Xafarderies

• Els lectors dels Països Catalans que s'han assabentat de la polèmica entorn del **Barco de rejilla** a través de la revista *El Temps*, només hauran pogut esbrinar una part de la polèmica. Els lectors dels Països Catalans que l'han seguida a través de les pàgines de *L'ESTEL de Mallorca*, hauran pogut tenir a les mans les dues interpretacions de la polèmica. A *El Temps* només ha sortit la firma de M. Payeras; a *L'ESTEL de Mallorca* han sortit les firmes de Bartomeu Mestre, Joan Quetglas, Jaume Sastre, Bernat Joan i molts més... No cal dir res més sobre la parcialitat o imparcialitat d'aquestes dues revistes dels Països Catalans al voltant d'aquest tema.

• És inexplicable que a l'**Escola Oficial d'Idiomes**, que té Departament d'Idioma Català, hagin posat un ignorant espanyol per atendre els estudiants. Un «espanyoleto» beneït, que ha sortit de davall d'un terròs castellà, i que quan li parlen en català, sense cap preàmbul, va i engega un sonor «*En castellano!*», i, si no, no atén. Idò, què us pensaveu!

• A tal punt ha arribat el desgovern d'en **Fatxeda** i del **Govern Balear** que es mostren totalment incapaços de resoldre el cas del «Cojo Manteca». No disposen de centres d'acollida dignes per a persones tan indefenses i desgraciades. Els botiguers del carrer dels Oms estan indignats. Però jo pens que molt d'ells deuen votar el PP. Idò, ja hi tornareu!

• Només al **bar Tabú**, a la plaça Major de Lluçmajor, volen tenir *L'ESTEL de Mallorca*. Afortunadament quasi tots els bars de barriades sí que el tenen, i molt que els agrada. Això té una explicació: a la plaça hi van els nacionalistes espanyols, mentre a les

barriades hi ha els nacionalistes mallorquins.

N'Artigues, en Monserrat, en Manresa, n'Oliver vell... som coneguts i quasi no m'escometen. Són els del PP llucmajorer, que seuen a les cadires de damunt la vorera de la plaça Major. Abans fèiem tertúlia, ara es mostren freds i distants... Normal, saben que a les properes eleccions passaran a l'oposició i que nosaltres hi haurem contribuït de forma decisiva. I els fa ribota.

• En Gaspar del **bar Cas Caparrot** ha organitzat una penya del Barça a Lluçmajor. Els socis fundadors són en Gaspar Monserrat, en Josep Burguera, n'Àngel Martínez, en Joan Oliver, na Margalida Vanrell, en Jordi Oliver, en Lluís Fajardo, en Tomeu Llompart, en Miquel Nicolau, en Joan Martínez i en Sergi Ferrer. La llista continua oberta al bar Cas Caparrot, al carrer Major de Lluçmajor.

• A s'Arenal, al club social **Tennis Arenal**, també s'ha organitzat una penya del Barça, presidida pel barcelonista de sempre Pep Oliver (de cas Baster); el vice-president és n'Antoni Canals, de l'hotel San Diego; en Jordi Mulet, de Sa Nostra, és un altre vice-president; el secretari és n'Onofre Llinàs; el vice-secretari, Antoni Mira; i el tresorer, Guillem Boscana. Els vocals són en Pere Canals, en Miquel Mas, en Mateu Mateu, en Mateu Perelló, n'Antoni Ponce i en Tomeu Sbert. Sabem que aquesta penya arenalera del Barça farà retxa, perquè coneixem la vàlua i l'entusiasme dels seus directius.

• Per defensar els seus interessos i els interessos dels seus clients, els **comerciants de Lluçmajor** s'han unit en associació integrada a la PIMEN. A Lluçmajor es

Els dos municipals de Lluçmajor destacats a s'Arenal, Tomeu Sbert i Lluç Thomàs, han passat a la reserva activa. N'Sbert va venir a s'Arenal l'any 1969 i en Thomàs l'any 1972. Que puguin disfrutar molts d'anys d'aquesta nova vida.

poden trobar molts de productes a més bon preu que a les grans superfícies, manifesten els comerciants; es poden emprar les targetes de crèdit, es pot reclamar si els productes són defectuosos, i tenen un servei post-venda que no donen les grans superfícies de Ciutat. La junta gestora de la nova associació està integrada per en Domingo Alcalà, na Margalida Thomàs, en Miquel Martí i altres. De moment, el local social és al carrer Major, 107, telèfon 120797.

• Aquests dies passats hi va haver eleccions al **Club Nàutic s'Estanyol**. La candidatura de n'Antoni Ginard Torelló fou l'única. En Ginard ja duu dotze anys com a màxim responsable del club estanyol.

Amb en Ginard com a president, en aquesta nova singladura, componen la directiva, n'Andreu Amer, n'Antoni Martorell, en

És el president de la Penya del Barça de Lluçmajor.

Joan Tur, en Domingo Pérez, en Ferran Hernández, en Rafel Sampol, en Lluís Pinya, en Marc Sastre, n'Hermenegildo Reda, en Joan Diaz, en Manuel Brill, en Pau Ripoll, en Jaume Llabrés i en Joan Mojer. Just després d'esser reelegit, n'Antoni Ginard va manifestar que es començaran les obres d'ampliació del club. Recordem que fa devers un mes hi va haver assemblea general, on es va procedir a la votació de l'inici o retard d'aquestes obres. La votació fou de 258 vots a favor de començar-les i 58 en contra.

El pressupost inicial de la primera fase puja a set-cents milions de pessetes i la durada prevista és de devuit mesos. Ferroviari és l'empresa constructora.

• Ben contents estan els veïns de **ses Covetes** després que els tribunals ordenaren que s'aturàs la construcció dels xalets de la nova urbanització. Ara, el que demanen és que hi vagin amb pales i camions i que s'enduguin les estructures a dins un clot.

• Els qui comanden a la ciutat de **Lluçmajor** en saben ben poc d'economia. Si anassin a la empresa privada segur que farien fallida ben prest. Fa un parell d'anys inauguraren amb música i platerets una escola d'aviadors d'una empresa britànica, ubicada a la carretera de s'Arenal a Lluçmajor, en la qual el Govern Balear hi havia posat tot el seu delit i

HAN DIT...

Senisu (Manacor): Esper un bon any d'esclata-sangs. Ja tenim abundància de fortes, picornells blaus, orelles de llebre, peus de rata, gírgoles de card, estepa de pi, poll, garrover i figuera. Prest ja tendrem esclata-sangs i picornells.

ΩΩΩ

Bartomeu Rotger, conseller de cultura del Govern: Els països de parla catalana són una realitat com també ho és la unitat de la llengua.

B. ROTGER

ΩΩΩ

Jordi Pujol, president de la Generalitat: El món de la justícia funciona tan malament com els altres, però els polítics se'ls pot canviar i els jutges i fiscals no.

ΩΩΩ

Teodor Úbeda, bisbe de Mallorca: No me sent foraster a Mallorca.

ΩΩΩ

Joe Bossano, ministre de Gibraltar: El drets dels gibraltarenys a la descolonització no ens pot ser denegat.

ΩΩΩ

Antonio Alastuey, metge radiografista: -Com som els mallorquins per dintre?

-He vist gent molt aprofitable i noble curiosament en l'estrat social no més elevat. He trobat més dificultats entre els qui tenen un nivell social, educatiu i econòmic.

L'ESTEL de Mallorca

LA REVISTA QUE DIU EL QUE ELS MALLORQUINS PENSEN PERÒ NO S'ATREVEIXEN A DIR!

SUBSCRIVIU-VOS-HI!! Tel. 26 50 05

Fins a un 25% de descompte amb la presentació d'aquest anunci ÒPTICA SBERT

Sant Miquel, 83 (cantonada Avingudes) Tel. 72 14 25
Graduam i adaptam lentilles • Per la compra d'unes lentilles li regalam un altre parell d'iguals. • Ulleres de sol i graduades

PODA DE PALMERES TOMEU CATALÀ

Tel. 79 77 25 • 60 27 20

TENNIS SON RIGO

Tennis	Squash
Futbol-sala	Volei
Hàndbol	Mini-golf
Petanca	Tennis taula
Cir. footing	Gimnàs

Final Avda. Son Rigo • Tel. 74 33 66
Sometimes • Palma de Mallorca

alguns milions. Fracàs total. Poc temps després inauguren el polígon industrial a Son Noguera, al costat de l'esmentada escola d'aviadors. Fracàs total. Ningú ha construït cap nau industrial ni la construirà. A dins Lluçmajor hi ha fàbriques de sabates buides venals que boten i a bon preu per posar-hi totes les indústries que sien necessàries. Damunt la mateixa carretera s'Arenal-Lluçmajor, l'ajuntament va donar al seu dia llicències per posar dues benzineres on no s'atura quasi ningú. La gent posa benzina a les benzineres de dins el poble i a la carretera només s'hi atura qualque despistat que no ha pensat a posar-ne. Els dirigents assenyats, abans de posar-se en negocis d'envergadura, s'assessoren, fan enquestes de viabilitat, i molt poques vegades fracassen. Aquests que comanden i els qui els van al darrera de devers Lluçmajor van a la seva i així els va. Els arenalers, volíem un polígon industrial prop de s'Arenal, aquí feia falta i hauria estat un èxit, hores d'ara estaria ple de naus industrials al servei de l'hostaleria i del comerç. El de Lluçmajor es morirà de rialles.

• L'ex-director de diaris feixistes del temps d'en Franco, el felaniter **Joan Pla**, s'ha tornat posar amb *L'ESTEL* a través de les seves «Cartas de Plural Amor» al diari *Baleares*. Diu que insultam els ciutadans que no ens fan «el caldo gordo» i que ens descollo-nam cercant anuncis pels bars i restaurants de turisme foraster i estranger, i cercant anuncis i subscripcions.

Si ho haguessis fet així com nosaltres ho feim, Joanet, aquella revista forastera que es titulava *El Quid*, que editares al terme de Calvià fa set o vuit anys, i que només te va durar mig any, encara sortiria. El que te passa és que ets un fracassat i un ressentit que perquè la teva revista no va poder surar i no pots sofrir que les altres hagin surat. Per a la teva informa-

ció te diré que *L'ESTEL* farà 15 anys per cap d'any i que tenim 2.565 subscriptors a les Balears i Pitiüses, al Principat i al País Valencià. I els tenim perquè sabem i podem anar pels bars, restaurants, comerços i cases particulars de tot Mallorca, demanant si troben just que hi hagi desset emissores de ràdio per als forasters i cap ni una per als

mallorquins, a Mallorca. La gent s'empenya amb aquesta injustícia i se subscriu a la nostra revista per manifestar el seu suport a la nostra feina i, oh miracle!, els forasters s'apunten tant o més que els mallorquins. Ho fan pels seus fills. Volen que els seus fills sien mallorquins i que aprenguin bé la llengua catalana, oficial i pròpia de Mallorca. La millor

manera, i ells ho saben, és escoltar la ràdio, la televisió i llegir diaris en català. I el nostre diari, que li deim diari perquè en té la forma, és l'únic periòdic que s'edita aquí en la llengua oficial d'aquesta comunitat autònoma.

• Per cert que hi ha amics nostres que, de bona fe, ens indiquen que no hauríem de fer més aquesta enquesta que ja dura anys. No els farem cas i continuarem amb la nostra enquesta fins que a Mallorca hi hagi tantes emissores per als mallorquins com per als forasters, i tants de diaris per als mallorquins com per als forasters. Això pot durar anys, però no ens cansarem. Lluitar per uns objectius justos i legítims. Lluitar pel nostre poble.

• Sabem que la **Caixa** fa comptes de tancar la biblioteca de Lluçmajor. Corren nous temps i les entitats bancàries no estan per suplir deficiències culturals del temps de la dictadura. Estam segurs que l'ajuntament i el CIM proveiran d'una nova biblioteca la Ciutat de Lluçmajor.

• A **Son Cervera** els partits forasters PP i PSOE donaren el seu recolzament a la moció presentada pels nostres amics del PSM en la qual es rebutjava les proves nuclears franceses a les illes del Pacífic. En la mateixa moció es reclamava el nostre dret a l'autodeterminació. N'Antoni Cànoves, que ens fa molt de cas quan anam al seu poble, va defensar la moció dient que les nostres illes són la comunitat que aporta més diners a l'Estat espanyol, però que tenim les infraestructures pitjors de l'estat. La sorpresa fou, diuen les cròniques, quan els partits espanyols recolzaren aquesta moció, que fou aprovada per unanimitat. I és que les contradiccions dels partits forasters a Mallorca de cada dia són més grosses i no els queda més remei que anar contra el seu cap de Madrid, que és el senyor dels mostatxos. Ω

La poesia d'Antònia Arbona

La saba d'una nació, la que corre per les venes de l'autèntica política, la que crea patriotisme, és la que rellisca de les entreteles més íntimes i fèrtils de l'esperit i amara el cos social d'il·lusió i de coratge. És que sense esperit humà no hi ha esperit nacional. És per això que els pobles, que han viscut el seu tret nacional, devora els castells roquers hi tenen universitats i els rapsodes en recorren els seus camins. La *Ilíada* féu la gran Grècia i l'*Atlàntida* marcà l'inici de la Renaixença catalana. La poesia és l'aigua de vena que fa néixer i créixer la nació, l'ésser dels pobles, en córrer per les seves vetes, com l'aigua de pluja pels filons de les roques i les terres.

Avui vull escriure sobre una poetessa que canta i sospira sota els tarongers, on un altre poeta, Joan Alcover, teixí el poema «Record de Sóller», record d'aquella jove de la falda roja i la cama nua, «*que més amunt tenia una blancor de llet*». La poetessa és Antònia Arbona, de qui l'Editorial Moll acaba de publicar el llibre de poesia *Murades de sensacions*, el que ja fa cinc d'una mallorquina nascuda ara fa vint-i-cinc anys, que ens parla de la mort per viure i de la vida per no morir, com a símbol de l'anihilament que pateix el nostre poble i, malgrat la mort, de la seva vitenca reeixida. Així és el seu plant: «*T'estrenyen el teu cos de marbre / els braços de la nit*», ets «*víctima dels ferotges embats de les onades*» i «*sents com s'acosten els udols d'uns gossos / afamegats de somnis*». Mes, com rapsoda profètica, vaticina «*un retorn feliç / dins les set murades d'aigua*», «*si portes, agosarat, el timó del vaixell*». Llavors «*els mots brollaran magnífics i poderosos*».

Tenir al teu prestatge un llibre de poesies, com *Murades de sensacions*, és tenir-hi una joia per «*omplir de missatges els teus dits*», per «*omplir de tempesta els teus llavis*» i per «*ribetejar d'orgull els teus precés*» dins un «*temple de sensacions*». **Miquel Julià i Prohens Ω**

**VINE AMB
NOSALTRES**

J.E.C.

Apartat de Correus núm. 94.227 08080 BARCELONA

HAN DIT...

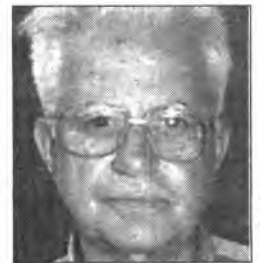
Sebastià Mesquida, capellà i empleat d'EMAYA jubilat: **Vaig comprendre que tot el que es feia des de l'església institució era pur teatre, un joc de saló. (...) Amb una granera a les mans es comprenen moltes coses. Veus el món des d'abaix.**

ΩΩΩ

Pilar Rahola, diputada: **Espanya dedica més atenció al Tercer Món que a les Illes Balears i Pitiüses.**

ΩΩΩ

Climent Garau, president del Grup Blanquerna: **A Mallorca la consciència de país ha calat en un sector important de la població. S'han adonat que existeix una agressió cultural i lingüística clara.**

C. GARAU

ΩΩΩ

M. Alenyar, president del Cercle d'Economia de Mallorca: **Balears necessita una autonomia major i millor.**

ΩΩΩ

Alejo Vidal-Quadras, botifler: **L'objectiu de Pujol és una Catalunya sobirana, monolingüe i separada d'Espanya.**

ΩΩΩ

Maria Salom, diputada del PP: **El nostre partit ha sofert els últims mesos el shock més gros de tota la història.**

A S **SEGURANCES
BERT
'ARENAL**

BONES FIRES A TOTHOM

Tel. i Fax 26 53 74
Plaça Major, 1 • S'Arenal

JOE'S

CAFETERIA-BAR
Plats combinats casolans
Entrepans
C/ Terral, 3 • Tel. 26 33 55
S'ARENAL

J Jani S.L.

SERVEIS DE NETEJA
Neteges d'obra nova • Vaixells
Neteja de sinistres • Neteja en general
c/ Trasmè, 64, baixos • Tel. i fax 26 87 15
07006 S'Arenal (Palma)

Masquait, S.L.

• Materials de Construcció
• Prefabricats Formigó • Transports
• Làmperes i Decoració

Oficina: c/ Ràpita, 43
Tel. (971) 65 01 23 / 65 24 32 / 65 04 12
Fax: 65 24 32 • 07630 CAMPOS

**AIGUA POTABLE
A DOMICILI**

**Als termes de Ciutat,
Marratxí i Lluçmajor**

Telèfon 742768

RENATA
SALUT I BELLESA

**NETEJA DE CUTIS MEDICINAL
PEDICURA MEDICINAL
MANICURA • MASSATGE
BANYS MEDICINALS
SAUNA I HIDROMASSATGE
GIMNÀSTICA ESPECIAL
UN DIA AL MES:
VACANCES DE DONA**

c/ Antoni Maura, 13 • Tel. 662975
LLUCMAJOR (Mallorca)

L'antifranquisme a Mallorca (1950-1970). II part

Anys 50-60: la creació d'una consciència revolucionària

MIQUEL LÓPEZ CRESPI

L'escola pública de sa Pobla, obra de Miquel Crespí i Pons («el batle Verdera»)

A casa nostra, a sa Pobla, en aquells anys de postguerra vaig sentir parlar dels esdeveniments socials i polítics que havien trasbalsat les respectives famílies dels pares. Per part de la mare, l'oncle Miquel Crespí Pons havia estat batle del poble –ens referim a sa Pobla– des del 1924 fins a començaments dels anys trenta, data en la qual –amb la caiguda del dictador Primo de Rivera– hagué d'emigrar a l'Argentina d'on no tornaria mai més i on morí –ho sabem per les seves cartes i per alguns familiars que ens ho contaren– pensant en sa Pobla i en Mallorca.

Una important aportació –entre moltes altres– del meu oncle al progrés i desenvolupament cultural del municipi fou la construcció del col·legi públic Sa Graduada que, a mitjans dels anys vint, vengué a resoldre-hi bona part de les necessitats de places escolars que tenia la localitat. L'oncle –que no havia pogut tenir descendència– volia el millor per als fills dels poblers, i per això aprofità totes les influències de què disposava vora el general Primo de Rivera per a bastir l'escola que hom necessitava. L'impressionant edifici –un dels millors de l'època– s'aixecà en una propietat de la nostra família (sa Tanca de Can Verdura) situada en el carrer dels Fadrins. Com s'explica a la *Gran Enciclopèdia de Mallorca*, el col·legi fou bastit a un solar de 14.000 m², i el dissenyà l'arquitecte Guillem Forteza segons el corrent racionalista. Fou començat a edificar el 1927 i s'inaugurà el 1929.

Com explica l'escriptor Alexandre Ballester a la revista *Sa Plaça* (núm. 25, pàg. 38): «I va arribar el gran dia de la inauguració, el 10 de setembre de 1929, festa multitudinària, inextinguible a la memòria col·lectiva de sa Pobla. A més de les autoritats locals i provincials, per a aquesta avinentesa hi foren presents, l'èxit personal del batle Verdura, el Cap del Govern, el General Miguel Primo de Rivera i Orbaneja, Marquès d'Estella, i S.A.R. l'Infant don Jaume de

Borbó, duc d'Anjou i de Segovia, fill d'Alfons XIII. L'Infant que era sord-mut, anys després, es va casar amb Manuela Dampierre. De tots els discursos que es pronunciaren, crec que són simptomàtiques les paraules del batle Verdura:

“...i quan jo hagi mort, recordau que hi ha haver un home a sa Pobla que estimà els infants per no haver pogut tenir-ne. Un home que estimà l'escola damunt totes les coses per no haver pogut gaudir, de nin, dels magnífics fruits que dona una instrucció perfecta i ben ordenada...”

El Grup Escolar, promogut per Miquel Crespí i Pons, el batle Verdura, va ésser un gresol d'ensenyament per a generacions i generacions de poblers».

Dues famílies: dues visions del món completament diferents

La família de Can Verdura –pagesos de classe mitjana de tarannà més aviat conservador– sofriren molt a conseqüència de la caiguda del General Primo de Rivera i de la proclamació de la República. La fallida econòmica a nivell personal del batle Miquel Crespí colpejà durament l'economia familiar car hagueren de vendre moltes propietats per a pagar deutes de l'exiliat.

Per part del pare –que vengué a Mallorca, presoner de guerra, una volta derrotada la República l'abril de 1939–, les coses eren vistes d'un punt de vista completament diferent. Era ben lògica aquesta visió divergent de les dues famílies. El pare havia lluitat al costat de Durruti en la famosa *Columna de Hierro*. Aquesta heroica unitat de combatents anarquistes, una de les primeres que es varen formar al País Valencià i que tanta participació tengué en la derrota dels militars feixistes, es negà durant molt de temps a la forçada militarització que preconitzaven els comissaris del PCE. En diverses ocasions la *Columna de Hierro*, es va haver d'enfrontar tant amb els feixistes revoltats com amb les directrius dels estalinistes. El P»C»E, en temps de la guerra, aliat amb la burgesia republicana, enfou el principal mantenidor del règim burgès, en la zona republicana. ¿Qui no recorda l'extermini del

les creatives experiències de col·lectivització agrària a l'Aragó per part de les tropes de Líster? ¿I els fets de Maig del trenta-set, a Barcelona? En el maig de 1937, coincidint amb els infamants judicis de Moscou –on Stalin i els seus sequaços liquidaren tota la vella guàrdia bolxevic que havia portat a terme la Revolució d'Octubre (els deixebles de Lenin i Trotski, els dirigents de molts soviets que no es conformaven amb assistir a la degeneració de la revolució soviètica en mans d'una nova capa de buròcrates privilegiats)–, a Barcelona el PCE-PSUC, comandats per Pere Ardiaca, Dolores Ibárruri (*la Pasionaria*), José Díaz, Líster, Santiago Carrillo, etc, ordenaren i portaren a terme l'extermini del

POUM (un partit obrer marxista d'orientació catalana i internacionalista), el dirigent del qual (Andreu Nin) fou assassinat per la policia republicana a les ordres del PCE-PSUC i la GPU (policia política de Stalin, que els donava les ordres).

La repressió del P»C»E-PSUC en contra de l'esquerra revolucionària fou ferotge

La repressió del PCE-PSUC en contra de l'esquerra revolucionària i la CNT, tant a Catalunya com a la resta de l'Estat, fou ferotge. Es parla d'entre uns cinc-cents i uns mil revolucionaris exterminats pels escamots policíacs del PCE-PSUC i forces burgeses que els donaven suport. *Els amics de Durruti* fou una organització anarquista clandestina molt combativa, partidària de la unitat amb els marxistes revolucionaris del POUM, que denuncià valentament, mitjançant fulls volants i diaris (que sortien com i quan podien), l'assassinat dels lluitadors poumistes i anarquistes. No cal dir que els militants de *Els amics de Durruti* s'enfrontaren a la policia política del PCE amb les armes a la mà durant els Fets de Maig del trenta-set.

L'assassinat de Julián Grimau i la gran vaga d'Astúries són els fets cabdals que em decantaren vers l'esquerra

El pare –que fou enviat a Mallorca, presoner de guerra, amb el *Batallón de Trabajadores 151*–, parlava sovint, una vegada alliberat del camp de concentració, amb el meu oncle José (que havia lluitat contra els feixistes en el *Quinto Regimiento* (122 Brigada, comandada por José Galán), de la massacre que significà la sublevació de militars a les ordres d'un sector de la burgesia i els terratinents (clergat vaticanista inclòs) en contra de la República.

A sa Pobla, quan jo era petit, al costat de la foganya sentia parlar de la repressió capitalista contra la classe obrera i el poble. És evident que –jo era un infant– no entenia gaire cosa. Supòs que d'una forma inconscient aquell sentir parlar en veu baixa, tremolosa, dels amics i companys desa-

pareguts, de tantes persones afusellades sense judici previ, dels trets al clatell, m'impressionà. Fou molt anys més endavant, en plena adolescència, com a corresponent clandestí de *Ràdio Espanya Independent*, com a oient de *Ràdio París*, *Londres*, *Praga* o *Moscou*, aprofundint en els llibres que compràvem d'amagat a les golfes de les llibreries o dúiem de Londres o Milà (la famosa llibreria Feltrinelli!), quan vaig començar a entendre intel·lectualment moltes de les coses sentides de menut a sa Pobla, mentre el pare i l'oncle tancaven les portes i miraven de reüll per la finestra amb por que qualcú no els pogués sentir. Els llibres d'Ignacio Fernández de Castro, de Stanley G. Payne, els records d'Orwell (*Homenatge a Catalunya*), André Sorel o Víctor Alba, Serge Vilar, Hugh Thomas o les obres d'Andreu Nin i J. Gómez Casas, per no parlar de les primeres lectures de Marx i Engels, m'ajudaren a anar situant políticament tants i tants records de la infantesa.

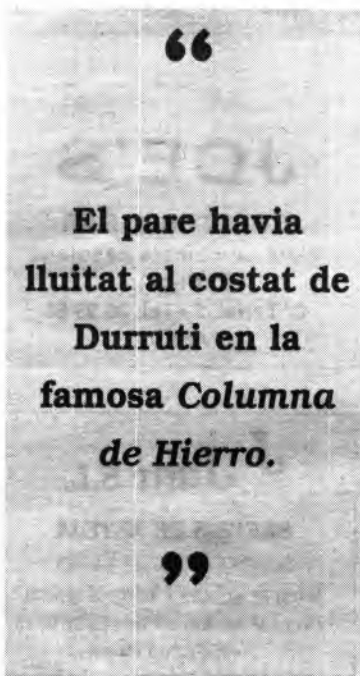
L'any 1963 la dictadura terrorista de la burgesia que encarnava el general Franco assassinà el dirigent del PCE Julián Grimau. Els anys 1962-63 i posteriors es caracteritzaren per les grans vagues d'Astúries, les tortures de la Brigada Social contra els miners revolucionaris, l'execució de Francisco Granados i Joaquín Delgado, etc; significaren per a mi, sens dubte, l'any de la definitiva presa de consciència política antifranquista. L'assassinat de Julián Grimau i la gran vaga d'Astúries (repressió per una part, resorgir del moviment obrer i popular per l'altra) són els fets cabdals que em decantaren vers l'esquerra.

La croada feixista contra el comunisme i en defensa de la fe catòlica

Ajudat per les discussions familiars, les primeres lectures de llibres prohibits, l'audició d'emissores antifeixistes i democràtiques d'arreu del món, m'havien fet comprendre que la famosa «croada» contra el comunisme i en defensa de la fe catòlica, el que havia estat en realitat era una cruel guerra feta per la burgesia

Julián Grimau, de Josep Penau.

lista espanyola contra les conquestes socials del btingudes a ran de la pro-ó de la República l'any closos els minsos estatus omia del Principat, i Galícia). A part del morts i els dos-cents mil ts per la burgesia feixista, a havia produït –produïa!: vaig néixer encara fun- n les famoses *cartillas de miento*– la fam del poble i esa dels especuladors. ulació primitiva de capi- Mallorca concretament nys a venir serví per a la indústria turística– i bona proporció, d'aque- unes fetes damunt la fam a. Parlam d'aquella època raperlo –tenebrosa per al quan negociants i empre- mb camisa blava i missa i ó quasi diàries es folra- costa de les privacions s.

Generació d'herois que vol- ir més enllà del marc de le democràcia burgesa

va constatant que la guer- no havia estat com deien José o *Ràdio Espanya ident* (l'emissora de la la de *Pasionaria-Santiago* que emetia des de t subvencionada pel dic- Ceuacescu): un combat mòcrates i feixistes. Més a poc que s'anàs apro- en la qüestió, el conflicte de 1936-1939 es veia que en realitat havia estat: ge enfrontament entre els més reaccionaris del capi- espanyol contra el poble i rs de la classe obrera més onaris. Aquella genera- rois que volgué anar més el marc de la simple àcia burgesa (plagada cies eternes) que oferien Popular i la República. ia hi va jugar a fons la ijtut a la repressió, atemo- ant una possible separa- interessos església-Estat, d'ordes religiosos –com passat amb els jesuïtes– i del control de l'enseny-

ment... L'Església catòlica no dubta gens ni mica a l'hora de conspirar amb capitalistes i militars per a destruir –amb armes i per la sang– les il·lusions que de totes maneres suposà l'èxit del Front Popular a les eleccions del febrer de 1936.

El pare i els seus companys de la CNT –Durruti, Ascaso, Frederica Montseny, Oliver, etc.–, sectors del mateix PSOE i la UGT partidaris de Largo Caballero (el «Lenin espanyol», com l'anomenaven), el POUM en bloc, en els primers mesos de la guerra anaven convertint les primeres victòries damunt els militars i falangistes en el començament de la revolució social anticapitalista que el poble volia realitzar –i realitzava!– amb les armes a la mà. El PCE-PSUC anà aturant l'onada de col·lectivitzacions de fàbriques i terres, de creació d'una nova moral i cultura antiburgeses. La repressió del PCE-PSUC el maig del trenta-set fou un fort entrebanc a la puixança creixent dels sectors autènticament revolucionaris. Després, la victòria franquista, els camps de concentració, els dos-cents mil afusellats, la repressió sangnant contra la guerrilla resistent dels anys 40-50 i els seus simpatitzants, deixaren un moviment obrer i popular en la prehistòria. La burgesia espanyola es disposava a fruit de quaranta anys de pau i prosperitat a costa d'una extracció continuada de plus-àlua sense possibilitat de protesta per part del poble. La Falange i l'exèrcit de la burgesia imperialista espanyola (que també s'encarregà de liquidar els esquifits estatuts d'autonomia concedits per la República al País Basc, al Principat i a Galícia), beneïts per l'església catòlica, recolzats tots amb el suport del capitalisme mundial (especialment el britànic i l'estato-unidenc que muntaren la farsa de la «no-intervenció») aconseguien així exterminar físicament i políticament els seus enemics populars. Sotmetien, per dècades a la classe obrera i la privaven de les seves armes tradicionals de lluita (partits i sindicats).

Miquel Verdura.

“
**Quaranta anys
 després, el
 carrillisme féu el
 mateix paper
 repressor.**
 ”

Les corrompudes camarilles dirigents del P«C»E

Ningú no vol negar ni ha negat mai el paper heroic dels honests militants de base del PCE-PSUC en la lluita contra el feixisme. En criticar l'estalinisme espanyol sempre fem referència a les corrompudes camarilles dirigents (tipus Pere Ardíaca, Santiago Carrillo, Líster, etc); mai als homes i dones que d'una manera esforçada donaren la vida en defensa de la llibertat dels

pobles de l'Estat. Però amb una direcció culpable de l'extermini de tants de revolucionaris anarquistes, independents, poumistes, trotsquistes, etc., etc., no podem baixar la guàrdia i ser condescendents. Les futures generacions d'homes i de dones preocupats per la nostra història no ens perdonarien aquest fals lliberalisme. Vist en perspectiva històrica, el paper del PCE en temps de la guerra –com a màxim defensor de la democràcia burgesa– és, almanco, estrany. Coneixent la seva convulsa història, sabem ja que aleshores estava completament dirigit i orientat pels agents de Stalin. Stalin i el seus homes dins la Internacional Comunista (especialment Dimitrov, aparentment el «creador» de la tàctica que aprovà el VII Congrés d'aquesta Internacional: «Oblit de la Revolució Socialista. Front Comú amb la burgesia per a defensar la democràcia... burgesa!») ja dominava completament (amb ajut d'altres sicaris i assassins de la GPU) la direcció del PCE espanyol. Aquest partit estalinista es convertí amb el principal enemic de la revolució social iniciada per anarquistes, poumistes, socialistes i trotsquistes l'any 1936. Ben cert que aquella era una revolució «especial», anàrquica, a vegades caòtica; però d'un fort tarannà creatiu, igualitari i anti-autoritari que podia ser (i en efecte va ser) exemple per a molts de pobles del món. Aquesta «anarquia» ibèrica, la impossibilitat que tenia Stalin de controlar aquella revolució que li fugia de les mans d'una forma efectiva, va ser el que decidí el Partit de Moscou a desfer-se dels revolucionaris de la CNT i el POUM. Si l'estalinisme espanyol (P«C»E) hagués tengut res de revolucionari, en aquella situació tan favorable per a ajudar a donar el poder a la classe obrera i el poble treballador, hauria fet costat a socialistes d'esquerra, anarquistes i poumistes. Però la direcció del PCE no era revolucionària; era fidel servidora de la política de Moscou i per tant optà per barrar el pas a aquella original revolució

anticapitalista. Al PCE li era impossible anar contra la política del Kremlin.

Stalin creà els Fronts Populars amb les burgesies nacionals per a fer veure a la banca mundial que ja no anava a favor de la revolució socialista

Stalin creà els Fronts Populars amb les burgesies nacionals per a fer veure a la banca mundial que ja no anava de revolució socialista. L'URSS, amb la seva política antirevolucionària, volia assegurar, aliant-se amb l'imperialisme britànic o nord-americà, un front d'unitat contra l'Alemanya nazi, que era el perill imminent que amenaçava el poder de la nova burgesia «roja» que dominava l'URSS. La direcció del PCE espanyol restava enfeudada, completament dominada pels agents d'una Internacional «Comunista» porgada de revolucionaris (havien estat expulsats o afusellats secretament a la Lubyanka de Moscou o a tots els camps de concentració muntats pels nous tsars del Kremlin). El PCE no va fer ni podia fer, doncs, en temps de la guerra contra la burgesia espanyola, cap paper autònom. S'havia de posar –com va fer en la pràctica– contra la revolució popular començada el juliol de 1936. Quaranta anys després, en temps de la reforma del franquisme i la reinstauració de la monarquia borbònica (amb el suport essencial del PCE, del seu secretari general Santiago Carrillo, d'Antoni Gutiérrez i de tota la direcció central, etc), el carrillisme féu el mateix paper repressor contra les organitzacions autènticament revolucionàries dels anys seixanta i setanta, i desmobilitzador del poble: destrucció de la democràcia de base assembleària, els embrions de consells obrers; oblit de la lluita antifeixista; atacs als defensors de la República; defensa de la «Sagrada Unitat d'Espanya» reconeguda a la Constitució; etc, etc. Però totes aquestes noves i modernes traïdes ja seran tractades amb cura i atenció en els propers capítols. Ω

○ BAIXI A PALMA

**ROTULOS
ARENAL**

OLACIÓ I DISSENY PER ORDINADOR
 CARTELL MÉS SENZILL AL RÈTOL LLUMINÓS MÉS COMPLEX
 ...I A PREUS DE S'ARENAL!
 ILITAR, 242 (devora Correus) • S'ARENAL
 TEL. 74 32 62

TeleStar

SERVEI TÈCNIC

TELEVISORS • VÍDEO • ANTENES
 TOTES LES MARQUES

AVINGUDA SANT FERRAN, 45 • TELÈFON 45 04 76 •
 07011 CIUTAT

NECESSITAM

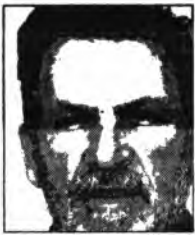
promotors i promotores
 de **L'ESTEL de Mallorca**
 als diferents pobles i ciutats
 de Mallorca

i de la resta dels Països Catalans

Telefonau al (971) 26 50 05

L'esperit republicà

EN JOAN QUETGLES, professor de Filosofia

Carta oberta a en Mateu Joan, director de L'ESTEL

Benvolgut amic: Arrel de la publicació de L'ESTEL de 15 de setembre, en vaig sentir sorprès –i un poc decebut– d'aquell número de la revista. Coneguts col·laboradors del periòdic en feien una crítica dels meus darrers articles on, en base a la declaració de principis d'Esquerra Republicana de Catalunya, jo feia una dura crítica a la campanya del *Barco de requilla* i, sobretot, contra el fonaments ideològics dels que defensaven aquella desgraciada campanya. En unes altres circumstàncies i, una per una, aquelles rèpliques no solament eren justes, sinó que palesaven la riquesa del debat ideològic. Tots els articles eren de rèplica política i ideològica; alguns d'ells presentaven consideracions que jo no qualificaria de poc valuoses, ans al contrari. Qualcunes de les crítiques eren particularment agressives, però, en cap cas, mancaven al respecte o arribaven a l'insult. L'única excepció fou a la fi de l'article d'En Bartomeu Mestre, *Resposta a En Joan Quetgles*, on la seva indignació fàcilment es podria confondre amb l'insult. Com saps, aquest número de L'ESTEL va sortir uns dies abans de la Conferència d'independentistes de Mallorca, promoguda per la gestora d'Esquerra Republicana. Es va donar una superposició entre els interessos periodístics de L'ESTEL i el violent conflicte polític que es va donar en aquella esgarriada Conferència. O, si vols, la sincronia entre L'ESTEL de dia 15 i el debat de la Conferència va fer que l'escalfor polític creés un ambient molt tens. La meua intenció no és parlar de la greu

situació d'ERC a Mallorca, sinó fer clar i públic el meu posicionament respecte de la publicació que tu dirigeixes. Faig públic que, en un primer moment de confusió, enduit per la fragor de la batalla, te vaig amenaçar de retirar la meua col·laboració en el cas que L'ESTEL esdevingués un instrument de desqualificació contra la meua persona o contra Esquerra Republicana.

Durant aquest temps, he anat donant voltes a l'assumpte. A la fi s'ha encès una llum que –jo pens– m'ha fet veure el bon camí. I, així, t'ho comunico: *Retir les meves anteriors condicions. Me declar partidari de la més absoluta llibertat de premsa, i del dret a publicar textos injuriosos inclòs. Ho sàpigues: si qualcú de la nostra gent envia un escrit de desqualificació contra mí, jo el contestaré o no, però sota cap concepte impediré la seva publicació.* Entenc, volgut Mateu Joan, que la responsabilitat dels escrits, d'aquells que es deixen endur per les passions les més lletges, no és cosa teua com a director de la publicació sinó de qui escriu mogut per foscos interessos. Reafirmo la meua fe en la llibertat de consciència i en la intel·ligència dels lectors per desestriar la categoria moral dels publicistes.

Però aquesta carta, Mateu, no acaba aquí. He de dir-te un parell de coses més les quals convé –jo pens– que sàpigues tu i també, és clar, sàpiguen els lectors de L'ESTEL.

1a. Com tu saps més bé que jo, L'ESTEL és l'únic periòdic independentista de les illes. Però no ja «solament» independentista

sinó que és l'únic que defensa els interessos nacionals i socials de la nació catalana i dels drets humans dels catalans, i que fa una infatigable tasca de denúncia de les malifetes del sistema d'opressió que patim.

2a. Que al moment actual L'ESTEL és una de les publicacions més llibertàries de tot Catalunya. El quinzinari no és sotmès als interessos de les ajudes institucionals, ni està obligat a seguir una determinada línia política marcada per un determinat partit. L'ESTEL se subvenciona a sí mateix exclusivament per mitjà de les subscripcions –més de dues mil cinc-cents; exactament, 2.565– pels anuncis publicitaris. *I aquesta és la força segura de L'ESTEL. És el suport que rep de les classes populars mallorquines, de fora de Mallorca, el que preocupa de cada vegada més als enemics socials i nacionals Catalunya.* Contínuament, intenten llençar campanyes de desprestigi contra la publicació. I sobretot, quan pensen que les circumstàncies els són més favorables.

3a. Els nostres lectors són gent pròxima a Unió Mallorquina, o al Partit Socialista de Mallorca, o a Esquerra Republicana de Catalunya o, també, de gent que veu En Jordi Pujol com un líder. Són gent del Barça i que senten la quatripartida com a ensenya. I gent que s'indigna de l'espoliació a què és sotmesa Mallorca i les illes menors.

4a. En Joan Pla –aquest periodista que esperava veure lluir l'estel de l'èxit a l'ombra de la barbàrie feixista-militarista– ha pensat que era el moment oportú per llençar una codolada en contra teua i contra la magnífica labor periodística d'En Jaume Sastre i d'altres.

5a. Però els Joans Pla de torn s'erren, si pensen que els lectors de L'ESTEL –12.000?, 14.000?– o els cents de milers illencs que senten la nació dins el seu cor quedaran impassibles davant l'intent de campanya de desprestigi.

Jo esper i confii que el judici vergonyant contra En Mateu Joan i Florit i contra En Jaume Sastre i Font se torni contra En Ventura Rubí, denunciat com a agent del PP a Sencelles per fer negocis mafiosos i milionaris a

costa de les necessitats d'aigua provocades pel desgovern d'aquests impresentables del *Partido Popular*, aquests que no governen mai, que únicament es dediquen a fer «esplèndids negocis» per mitjà del mecanisme del Poder –mal llamp els enforqui!.

6a. Els Joans Pla s'equivoquen. Jo he de dir, admirat Mateu Joan, que la gent de Mallorca, d'Eivissa i Formentera i de Menorca no veuran de bons ulls aquesta befa de justícia espanyola. I que qualsevol persona de sentiments democràtics, sigui catalana o no, sentirà vergonya aliena per aquest muntatge de judici.

7a. Allò que més em crema de tot aquest afer, és la posició dubtosa, quan no hostil –de qualche miserable militant que es diu independentista –contra L'ESTEL i contra tu. Avui no diré el nom, però he conegut una mala anima –que fins i tot ha escrit al teu periòdic– que s'ha esforçat per tots els mitjans secrets per tal de desprestigiar L'ESTEL, el seu director i els principals col·laboradors. Ara no diré qui és però la seva hora és pròxima; a un o altre moment, quedarà desemmascarada la seva vilesa.

8a. Jo no sé què faran els altres, però, respecte a mi, bon amic Mateu, he de dir que jo no llenç per la borda a tants i tants de militants independentistes. Les discrepàncies polítiques no em faran cec. Jo defensaré aferrissadament persones com En Jaume Sastre, En Bartomeu Mestre, En Josep Palou... Me sap molt de greu que abandonassin Esquerra Republicana. Per molt de desacord polític o ideològic que hi hagi entre nosaltres, jo els reconec com a combatents destacats per la llibertat del nostre poble. I tu pots esser-ne testimoni, Mateu, de les moltes vegades que he dit que el geni periodístic d'En Jaume Sastre era un dels principals puntals d'aquesta etapa expansiva de L'ESTEL, *el periòdic dels mallorquins*. Salut. Visca la República! Visca Catalunya! Ω

HAN DIT...

Planas i Sanmartí, periodista: A Mallorca, els militars forasters, amb graduació i sense, sempre han dit «polacos» als mallorquins, amb intenció de menyspreu.

ΩΩΩ

Ramon Barnils, periodista: On és el nostre Cesid? Què en sabem dels fills de González, per si un cas, i dels d'en Serra, per un cas desesperat? El Cesid no ha complert el seu deure no espiant Pujol. Però, i nosaltres, que potser l'hem complert, espiant-los?

ΩΩΩ

Joan Antoni Estades de Montcaire, comentarista: He llegit i comprat por suposat (no en mancaria d'altra) el llibre pamfletari «Mossegades» –queixalades per als egregis analfabets i ignorants de la llengua catalana– de Jaume Sastre i, la veritat sigui dita, després dels últims esdeveniments, salvant alguns punts d'irreconciliable discrepància entre l'autor i un servidor com és el tema de la monarquia i el respecte protocolari al cap d'estat de facto, em sembla, que el conegut i polèmic redactor cap del no menys polèmic periòdic de la part forana L'ESTEL, s'ha quedat curt en el seu diagnòstic sobre els nostres governants i polítics tant estatals com autonòmics. (...) No m'agrada del tot, però necessitam més «Mossegades» i més Jaume Sastre.

ΩΩΩ

Alfred Rodríguez Picó, meteoròleg que dia 19 d'octubre abandonarà la seva activitat a TV3: Estic cremat de no tenir intimitat. Tinc ganes de ser una persona anònima, de ser un més i que no em preguntin el temps cada cop que em veuen pel carrer.

ΩΩΩ

Johan Cruyff, entrenador de futbol: Aquest Barça és guanyador.

ΩΩΩ

Quim Monzó, escriptor: Com és que, tret de tan escasses com honorables excepcions, els escolars de Catalunya, quan estudien anglès han de passar per l'espanyol?

NATALICI? ANIVERSARI? CASORI? NOCES D'ARGENT?

No us trenqueu les banyes pensant en regals o peregrinant per botigues de 20 duros, regaleu subscripcions de L'ESTEL d'un any, de dos anys o de cinc anys als vostres essers estimats.

Feu país, família i amiat tot alhora.
Digau-los-ho amb L'ESTEL

Mahatma Gandhi, el separatista (VIII)

Autorealització mitjançant la *satyagraha*

«Satyagraha» és un mot sànscrit que vol dir mantenir-se en la veritat i la justícia. «Satyan» vol dir «veritat» en el doble sentit de realitat divina i llei terrenal, «agraha» significa «manteniment i aguait». Gandhi tradueix el mot per «resistència passiva» per fer-se entendre pels occidentals; sols que el nom sànscrit té un sentit interior i l'occidental és social. El sentit originari és, doncs, religiós: «L'home desenvolupa una força invencible quan s'uneix amb el *satyam*, el diví immortal.» Es tracta d'una crida a la conversió personal a Déu dins la cultura tradicional de l'Índia. Aleshores hom pot enfrontar tot sol el món, pot carregar la renúncia i el patiment, i això es transforma en actes triomfals, tot irradiant la força espiritual de la *satyagraha* que venç l'oponent sense fer ús de la violència física, ans per mitjà de l'*ahimsa*. Fixau-vos quina cosa més distinta a la política parlamentària que alguns partits ens volen vendre com a «gandhisme». El problema és que aquests grups cultural-progressistes, en estar dirigits per gent majorment agnòstica aferrada a un estil de vida occidental corrent, són incapaços no sols de transmetre «gandhisme», sinó ni tan sols d'experimentar-lo ni copiar-lo, car bandegen d'entrada les arrels espirituals sense les quals no hi ha cap «gandhisme». El mateix Gandhi deia que el seu sentit de la no violència era exactament el mateix que quan Jesucrist parla de «posar l'altra galta». Gandhi deia sobre l'amor: «Reconeixem l'amor que uneix pare i fill, germans i amics. Però hem d'estendre aqueixa força a tot el qui viu; en consisteix la nostra coneixença de Déu. Allí on hi ha amor, hi ha vida; l'odi

ens mena a la destrucció. La llei de l'amor podria ésser entesa i ensenyada idealment a través de nins. L'amor és una rara brossa que converteix en amic àdhuc el pitjor enemic. Aquesta herba naix de la no violència. La caritat és la força més subtil i penetrant. Sostinc que sóc incapaç de tenir malícia a cap criatura d'aquest món. A força de llarga disciplina i pregària he assolit, els darrers quaranta anys de ma vida, arribar a no odiar ningú. Ja sé que açò és dir molt. Però ho faig amb tota humilitat».

Associació de Servidors de l'Índia

Al 1905 Gokhale fundà l'Associació de Servidors de l'Índia (ASI) amb la intenció de crear una tropa escollida per a la renovació de l'Índia. Els seus principis deixaren Gandhi impressionat. Al programa d'ASI llegim: «Moltes persones serioses i reflexives ja han exposat amb insistència la convicció que la construcció de la nació índia ha arribat a un estadi en què el progrés posterior depèn del treball abnegat d'un grup especialment format que es dediqui a aquesta tasca amb un esperit veritablement missioner. L'A. de S. de l'I. ha estat fundada per satisfer aquesta exigència...» «Una condició essencial per a reeixir en aquesta feina és que un nombre prou elevat dels nostres compatriotes es presentin i es lliurin a aquesta qüestió amb el mateix esperit amb què hom aprèn les tasques religioses. Cal espiritualitzar la vida pública. L'amor a la terra ha d'omplir els cors de tal manera que tot l'altre sembla fútil. Un patriotisme abusador que s'alegri de qualsevol avinentesa que permeti fer un sacrifici per la pàtria; un cor intrèpid que no es deixi apartar del seu propò-

sit per causa de problemes o perills; una fe profunda i indestructible en la Providència; el treballador ha d'emprendre la seva missió equipat amb tot això i cercar respectuosament la joia que es desvetlla quan hom esmerça totes les seves forces en el servei al seu país. L'ASI formarà homes que vulguin dedicar sa vida a son país amb esperit religiós i maldarà per afavorir els interessos nacionals del poble indi amb tots els mitjans constitucionals. Els seus membres orientaran principalment llurs esforços en la direc-

Donar suport a esforços educadors, sobretot als de la dona, les classes retardades i de tècnica i ciència; 5. Promoure el desplegament industrial del país; 8. Elevar les classes oprimides».

Mentre a ca nostra els liderets nacionalistes solen menysprear l'esforç personal i la religió, els autèntics líders independentistes d'arreu el món saben arromangar-se i no els cauen els anells de no professionalitzar-se o de destinar diners i temps a la pàtria. Que en Franco prostituís mots com «amor a la pàtria», «religió», etc,

a Occident, Gandhi trobà models d'esforços reformistes en relació amb els quals podia orientar el seu propi camí. S'hi afegien les experiències personals: en ell sempre hi hagué els catalitzadors desfermadors. El nacionalisme català generalment ha estat incapaç de mirar més enllà d'Europa i de la democràcia formal, i sovint ni això: només ens hem mirat el melic i hem reaccionat sobre la marxa amb pintades i manifestacions. Això és d'una pobresa i d'un provincianisme tal que, per aquest camí, encara que visqués-

D'ençà la razzia olímpica l'independentisme català s'ha revifat, per més que els partits concrets duguin una vida mediocre Estadi olímpic de Barcelona.

ció següent: 1. Despertar una amor profunda i apassionada a la pàtria amb paraula i obra, una amor que cerca el seu acompliment més elevat en el servei i el sacrifici; 2. Organitzar el treball de l'educació i de l'agitació polítiques fonamentat en una anàlisi acurada de les qüestions públiques i envigorir la vida pública en general; 3. Promoure les relacions de franca bona voluntat i cooperació entre les diferents comunitats religioses i socials; 4.

no vol dir que aquests mots siguin per ells mateixos dolents. Més aviat els opressors s'apropien astutament d'allò més valuós, ho prostitueixen i el fan avorrir de part dels oprimits, a fi que no puguin usar les millors eines per a llur reviscolament. I quantes vegades els catalans i els nacionalistes «progres» hem caigut en aquest vil parany, preparat per psicòpates contra gent massa còmoda, provinciana o primària!

Així, doncs, tant a Orient com

sim mil·lennis, no assoliríem la independència de la nostra pàtria. Això s'ha d'acabar ja, i no podem permetre que les noves generacions, que s'incorporen al combat per la llibertat, caiguin en les mateixes estupideses elementals que malbaraten tantes energies, il·lusions i vides. No ens podem permetre el luxe de l'actual desorganització i manca de referèn-

IVECO

SERVEI AUTORITZAT

Tallers ANTONI ROSSELLÓ RAMIS S.L.

C/ Navarra, 4-6 • Tel. 66 09 28 • Lluçmajor

MENJARS
CASOLANS

Especialitat
en

XOT i
PORCELLA

Avda. Carles V • Tel. 66 11 17 • Lluçmajor

PIZZES

Aparcament
propí

Parc
infantil

Obert tots
els dies

Pedro Cantallops Lladó

PINTURES AUTOMÒBILS

Pl. P. Bartomeu Salvà, 4
Tel. 12 00 70 • 07620 Lluçmajor

CLÍNICA VETERINÀ

Llic. G. Rubí Güells, Col. 3.

C/ Bisbe Taixaquet, 6º
Tel. 12 06 45 • 66 02
076. Lluçmajor

cies morals, ni de líders que realment prediquin amb l'exemple.

Autocontrol de les passions:

Brahmacarya

A l'abril del 1909 Gandhi tornà a marxar en un cos sanitari britànic que anava a Sud-àfrica, per una rebel·lió zulú. Aquesta empresa colonialista li valgué molts retrets, però cal dir que, per aquella època, el nacionalisme hindú (ASI inclosa) no era gaire independentista. De fet, l'Imperi britànic oferia contactes molt interessants a nivell humà, cultural, socio-laboral, etc; i el mateix nacionalisme hindú se'l mirava, (Gandhi inclòs) com una instància per al benestar del món, cosa en part certa. Tanmateix aquesta creença se li anà desinflant sobre la marxa. Durant les fatigues d'aquesta nova experiència decidí fer un vot d'abstinència sexual, *brahmacarya*, que pràcticament observava des del 1900. A mitjan 1906 el féu, i no el transgredí mentre visqué. «Al meu entendre el summum de la ignorància és dir que l'acte sexual és una funció independent tant necessària com dormir i menjar». El puritanisme de Gandhi és extremadament rigorós (per a ell mateix). Però és palès que la majoria de la gent gasta una enorme quantitat de temps i energies pensant en temes sexuals i cercant-ne la satisfacció més o menys egoista. Això és una immensa pèrdua de possibilitats i forces que podrien emprar-se en acció social, per exemple per la llibertat de la nació oprimida. És més, la usual manca d'ordre i referències en temes sexuals crea molts malentesos, pors, antagonismes, etc, al si d'un determinat sector social o nació que no s'autoregula mitjançant algunes normes més o menys dràstiques. Tot això vol dir, en definitiva, tenir vitalitat nacional o no tenir-la. És palès que les nacions oprimides han estat privades d'una religió nacional (Església catalana en el nostre cas) que servís per posar ordre moral i també sexual amb un cert còdex de valors que sols una religió (i no cap filosofia ni ideologia) és capaç d'estendre socialment. En faltar-nos aquest pilar cabdal, els catalans hem tendit a una certa disbauxa sexual («liberalisme») que ha provocat desordre en relacions personals, familiars i polítiques, i manca d'estimació envers l'esforç i el sacrifici. En definitiva, cal un cert puritanisme (autoimposat, amb l'ajut de la fe transcendent) per cohesionar una nació. No és debades que Gandhi, així com el reaganisme, l'època victoriana, la Castella de Felip II, el bolxevis-

me... i en general tots els moviments emergents i les èpoques d'expansió d'un país, hagin coincidit amb moments de puritanisme. Potser això és molt mal de dir, però «la veritat és sempre revolucionària» i els esclaus cal dir que ho són, car mentre no s'adonin que hi ha cadenes ni tan sols es plantejaran de treure-les. Així tenim que sense deures no hi ha drets, sense feina no hi ha riquesa i sense esforç no hi ha nació lliure. I hem de posar l'esforç allà on més se'n pot treure. Els psicòlegs (i Freud) solen parlar de la repressió de la líbido com a generadora de civilització i de motor de moltes activitats socials. No es tracta pas de desaconsellar l'ús del matrimoni (com es va autoimposar Gandhi), cosa que seria un gra massa per els mortals corrents, però sí de tendir almenys a reservar el sexe sols per al matrimoni heterosexual, com diu la nostra tradició milenària judeo-cristiana i ve a la Bíblia. I qui no puguí arribar-hi, que es plantegi per què i cerqui més profunditat espiritual, pel bé de Catalunya tota.

Diu Gandhi: «Per esser just amb ma muller cal dir que ella no fou mai la seductora. Per tant, per a mi ha estat d'allò més fàcil de fer el vot de *brahmacarya* tan bon punt he volgut. Han estat més febleses i propensions voluptuoses allò que constituïa l'impediment. El control del paladar és el més essencial per observar el vot. He arribat a la conclusió que si es controla plenament el paladar no costa gens observar-lo i per tant feia els meus experiments dietètics no sols des del punt de vista vegetarià sinó des del *brahmacari*. El resultat d'aquests experiments ha estat que l'alimentació d'un *brahmacari* ha d'esser moderada, senzilla, sense espècies i tan crua com hom podrà. Com a mitjà d'ajut extern per al *brahmacarya* el dejuni és tant de menester com la selecció i moderació de la dieta. Les passions són tan subjugadores que només es poden tenir controlades si es tallen per tots costats, per dalt i per baix. Tothom sap que si no s'alimenta les passions, són impotents i, per tant, no dubt que el dejuni és molt beneficiós quan es fa per domar els sentits. *Brahmacarya* vol dir controlar els sentits de pensament, paraula i obra». Gandhi devia esser molt apassionat per natura, i no havia trobat gens fàcil viure en castedat, tenia més de 40 anys quan en féu el vot.

Gandhi diferenciava així el lluitador esforçat del frívol i poc-solta: «El discerniment ha d'esser tan clar com la llum del sol. Tots dos fan ús de la vista, però mentre el *brahmacari* l'em-

pra per veure la magnificència de Déu, l'altre l'utilitza per guaitar la frivolitat que l'envolta. Ambdós fan ús de les orelles, però mentre l'un sols escolta les lloances a Déu, l'altre xala amb vulgaritats. Ambdós van sovint tard al llit, però mentre l'un dedica ses hores a Déu, l'altre les balafia amb disbauxes descontrolades. Ambdós omplen la panxa, però l'un per mantenir el bon estat del temple de Déu mentre que l'altre menja massa i fa del contenidor sagrat una claveguera pudenta. Talment tots dos viuen en pols oposats, i la distància entre ells es farà cada dia major.» La població de l'Estat espanyol es troba ara en plena decadència moral: s'ha fet més egoista i individualista i

“

El mateix Gandhi deia que el sentit de la no violència era exactament el mateix que quan Jesucrist parla de «posar l'altra galta».

”

una certa riquesa ha donat a les capes mitjanes la fúria consumista i dissoluta dels nous rics. Els tics del més ranci espanyolisme (bous, patriotisme, folclorades, casoris, religiositat supersticiosa...) estan prenent alta volada i el PP n'és el portaveu natural. Els valors tradicionals de moderació i l'autocontrol cristià estan deixant el pas al divertiment poca-solta i al sexe desfermat. Això vol dir que les bases morals de l'Estat espanyol estan trontollant i el dia que econòmicament farà figa, vindrà necessàriament un trasbalsament polític greu. Quan els imperis fan fallida econòmica, tant els malcriats com els oprimits se'ls revoltent. Catalunya-Principat ha viscut, a causa de la repressió patida, una certa autodisciplina que menys o més l'ha deslliurada d'esser arrossegada per la decadència espanyola (que sí està arrossegant, però, el País Valencià i les illes Balears), però la resistència tampoc no hi és molt forta. Cal que ens preparem

si no volem pasar-ho molt malament. En alguns llocs del País Catalans hi ha comunitats al camp que ensinistren en el gandhisme i les seves valors: vegetarisme, autocontrol, vida senzilla, etc). Per exemple, la Comunitat de l'Arca (Turballons 03839 Muro, el Comtat, País Valencià) la qual està oberta a rebre dins el seu si persones que temporalment o indefinidament vulguin formar-ne part. Us recoman de visitar-la si podeu.

Satyagraha i presó a Sud-àfrica

L'any 1906 portà problemes als indis de Sud-àfrica: noves lleis discriminatòries. Gandhi anuncià la resistència passiva, fixà un premi per trobar nom per al nou moviment de resistència. Maganlal el guanyà, amb el nom de *sadagraha*, que el mateix Gandhi el transformà en *satyagraha*, que vol dir «força nascuda de la veritat, l'amor i la no violència». El 29-1-1908 fou detingut amb 154 lluitadors més del moviment de resistència. Intentà arribar a acords amb les autoritats però la situació es complicà i, durant una gran manifestació pública, es van cremar els carnets motiu de la polèmica. Tornà a esser empresonat per un parell de mesos i, com Thoreau, elogià la presó: «És realment una gran sort poder anar a la presó per l'interès i el benestar del propi país i la seva religió. Se senten menys gemics dels que s'han de suportar en la vida diària. No cal fer res més que seguir les instruccions d'un sol guardià, mentre que en la vida quotidiana s'han d'acomplir les ordres de tota una multitud. A la presó tampoc no cal preocupar-se per guanyar-se el pa de cada dia. El Govern s'ocupa de tot això, i també de la salut, i no cal pagar-ho. Hom hi és lliure de tots els costums viciosos. L'ànima és lliure i té molt de temps per pregar. Si bé el cos està estret, l'ànima no ho està gens. El ver camí devers la més alta benaurança rau en el fet d'anar a la presó i suportar-hi els sofriments i privacions en interès del país i la religió.»

La presó és consubstancial a tota lluita per la llibertat, heus ací la paradoxa. D'ençà la *razzia olímpica* l'independentisme català s'ha revifat, per més que els partits concrets duguin una vida mediocre. L'Estat espanyol, i en particular a Euskalherria, és el lloc de tot el món on hi ha més objectors de consciència (insumissos) empresonats, avui dia la lluita no violenta més emblemàtica del món. Això és un capital humà de primer ordre que no tenim prou en compte. Ha estat la lluita per la insumissió i la conseqüent repressió d'Estat, la que

ha popularitzat tant l'objecció i àdhuc la insumissió pròpiament dita en diverses versions; de tal manera que l'Estat espanyol podria ja esdevenir el primer cas en què un Exèrcit regular es queda sense prou gent i on el nombre d'objectors pot esser més elevat que no el de soldats, un fet del tot insòlit. Avui dia uns 300 insumissos, majorment navarresos (i també bascos i aragonesos), pateixen presó, sovint sense criteri i de manera arbitrària i essent criminalitzats per l'Estat hereu del franquisme (una sagnant dictadura militar, cal no oblidar-ho). El Govern del PSOE ha intentat daurar la pindola amb molts subterfugis legals (passar els judicis a tribunals civils, criminalitzar, amenaçar laboralment, crear prestacions socials fictícies, enviar prestacionistes a Bòsnia, passar al tercer grau, detenir arbitràriament, etc). Però per més que fa, el tema se li'n va de les mans, com sempre passa en una lluita no violenta. L'irrisori Aznar pretén una *mili* de sis mesos, fidel a la seva enorme propaganda buida per enganyar una població alienada pel consumisme i el desprestigi de la política. Si puja al poder ho tindrà molt cru, i el bé i el mal es veuran les cares directament, sense els tripijocs del PSOE embolicant el credo. Llàstima que l'independentisme català organitzat es quedi tan lluny, relativament, del combat dels insumissos, més capitalitzat per Esquerra Unida, el nacionalisme basc i els anarquistes. Com és de costum, com Europa, els Països Catalans som un gegant econòmic però un nan polític en molts sentits.

Gandhi aclareix sobre la desobediència a l'opressió: «Al meu humil parer, la no cooperació amb el mal és un deure tan important com la cooperació amb el bé.» «La desobediència passiva és un dret inherent a tot individu. Ningú no pot renunciar-hi sense renegar de sa condició d'home. La desobediència passiva no genera mai anarquia; la desobediència delictiva, sí. Tot govern sufoca la desobediència delictiva per la força; altrament s'esfondraria. Però sufocar la desobediència civil és com un intent d'empresonar la consciència.» «La desobediència passiva implica disciplina, reflexió, prudència i atenció.» «Per tal que la desobediència sia considerada passiva ha d'esser franca i no violenta.» (continuarà) **Jaume Tallaferro** Ω

La participació democràtica activa

Massa sovint allò que diuen amb els llavis els governants del PP a Cort no s'adiu ni poc ni gens ni una mica amb allò que fan o intenten fer. El cas concret de la privatització dels serveis municipals funeraris i de cementeris no n'és cap excepció. N'hi ha moltsíssims més, de casos, emperò.

Si al regidor responsable de l'àrea de *medi ambient* li agrada omplir-se la boca, i buidar-la-se'n, dient i afirmant que Palma està donant una imatge de ciutat ben neta i amb una aigua molt bona; de l'altra, no té cap mirament a l'hora de mesclar ous amb caragols, incloent dins la mateixa àrea de medi ambient realitats tan distintes com: depuradores, gitanos, mercapalma, infants discapacitats, zones verdes, taxis, funerària, renous, tercera edat, etc. És «tot» això «medi ambient»?

Si al regidor responsable de *transports públics urbans* de Palma, s'afanya a afirmar que està contribuint d'una manera molt efectiva a impulsar a Ciutat una empresa moderna; de l'altra, no fa gens ni mica de cas a les peticions d'informació que hom li fa sobre una situació laboral que, als mitjans de comunicació, fa massa temps que apareix força conflictiva.

Podria semblar que s'arriba al sùmmum d'aquesta casta d'aportació municipal, que hom ha de considerar força negativa per al foment de la participació ciutadana, amb unes recents afirmacions, fetes públiques pel portaveu del PP, relatives a la privatització dels serveis municipals funeraris i de cementeris.

En unes declaracions fetes aquestes darrers dies a la premsa local, com també acostuma a fer quan es troba a la sala de plens, l'insigne portaveu del PP a l'Ajuntament de Palma, hi ha aportat tota una barreja i mescladissa de conceptes que esdevenen dignes del millor dels còctels políticodemagògics.

Ficant dins el mateix sac ous i colomins, ha investit, molt agosaradament i fina, contra la resta dels partits polítics que s'oposen a aquesta privatització dels serveis municipals funeraris i de cementeris que proposa el PP: que si són uns partits que relacionen aquest procés amb situacions empresarials alienes; que si s'allunyen de la defensa dels interessos ciutadans; que si s'entossu-

Un carrer de Palma.

deixen a desgastar l'actual govern del PP; que si es mostren incapaços de fer cap casta d'aportació positiva; que si viuen abocats a la desqualificació i la demagògia; que si perjudiquen bon nombre d'empreses i treballadors; que si es neguen a col·laborar i oferir solucions; que si...

Bé, l'insigne portaveu del PP a l'Ajuntament de Palma sap molt bé que el grup municipal del PSM-Nacionalistes de Mallorca sempre ha volgut seguir ben de prop tot el que afecta la institució municipal; també tot allò que fa referència a aquest nefast procés privatitzador: precisament amb el propòsit d'anar-hi descobrint avantatges i inconvenients per al conjunt de la ciutadania.

Aquesta ha estat, i continua essent, la nostra perspectiva política, basada en el nacionalisme,

l'ecologisme i la progressiva implantació de la solidaritat.

Des d'aquí on som, no arribam a veure amb nitidesa quins poden arribar a esser els avantatges d'aquesta privatització per al conjunt de la població; sí hi veim claríssimament molts dels inconvenients.

I per aquest motiu ens hem oposat obertament, i continuarem fent-ho en endavant, a la privatització que vol fer el PP dels serveis municipals funeraris i de cementeris.

Però el premi, en aquest concurs d'aportacions negatives a la participació democràtica activa, se l'enduu sense cap casta de dubtes l'íncit regidor de *relacions amb les entitats ciutadanes*.

Si d'una banda s'afanya a afirmar que vol impulsar la participació ciutadana, de l'altra està posant tots els mitjans al seu

abast per afavorir-ne la restricció o, si més no, la buidada de contingut i de sentit genuïns.

Com és possible que s'entregui a comptar el gran nombre de minses reclamacions que ha estat capaç d'acceptar, i estigui passant per alt el mateix fons d'a-

considera que s'ha de donar un tractament idèntic a entitats amb vint anys de feina feta per milers d'associats, que a unes altres compostades per un grapat de persones que no fan gaire cosa més que inscriure's al registre municipal; ni per què han d'esser dues, i només dues, les entitats que puguin prendre part a les comissions informatives; ni per què s'han de retallar les aspiracions a romandre més ben informada la població; ni per què s'oblida i es pretén mantenir arraconada la gran feina feta per les associacions de veïns a Ciutat durant aquests darrers vint anys; ni per què no es clarifica la manera de distribuir les subvencions entre les entitats, etc. etc.

Des del PSM-Nacionalistes de Mallorca ho consideram molt greu. Hem de lamentar que, des de Cort, el PP s'estigui entossudient a desplegar-hi una política tan nefasta, pel que fa a l'impuls i foment de la participació democràtica activa. Hom té la sensació que, des del PP, es pensa que com manco n'hi hagi, millor. Que hi fan molta nosa persones i entitats que hi vulguin participar activament i democràtica. Com qui diu, si es queden a casa, serà molt millor. **Cecili Buele i Ramis**, regidor del PSM-Nacionalistes de Mallorca a l'Ajuntament de Palma Ω

quest assumpte tan important per a la ciutat?

En cap moment ens ha dit què enten per participació ciutadana, aquest íncit regidor del PP; ni si

SIROTEL

PRODUCTES BIENVENIDA HOTEL

Mocadors • Pintes • Gorres dutxa
Sabons • Esponja calçat • Sachet gel
Set afaitat • Cosidores
Tovallotes perfumades • etc.

International Hotel Sevice

Representant a les Balears
Isidro Martínez Rodríguez

Tel. i fax (971) 12 01 97
Ap. 197 • 07620 LLUCMAJOR

**Merceria
Juanita**

**Botiga de vetes i fils
Roba confeccionada
(talles grosses)**

Carrer del Born, 7
Tel. 120496
LLUCMAJOR

**Bodega La Illa
de Can Pep**

Peix fresc i paelles

Gran Via, 37 tel. 102161
El Toro

**L'ESTEL
de Mallorca**

EL DIARI DELS
MALLORQUINS !!

SUBSCRIVIU-VOS-HI

Espanya és la nostra enemiga

Efectivament, des de L'ESTEL de Mallorca hem recuperat la frase de Francesc Macià «Espanya és la nostra enemiga» i hem començat a parlar més clar i llampant que mai.

I ho feim per respondre al clima d'enfrontament que des d'Espanya vol cercar les pessigolles a Mallorca (les tertúlies de la COPE, Tele 5, Antena 3, els articles contra la nostra nació del *Diario 16...*). També vol esser una crida per tal d'escurçar les diferències entre els diferents grups independentistes i nacionalistes per així fer-nos adonar que l'enemic el tenim davant, a Espanya, i no entre nosaltres.

I és que el nacionalisme que nosaltres defensam no és el clàssic que alguns partits nacionalistes o algunes organitzacions o partits «independentistes» practiquen, o sia, el claudicant, el de no dir res davant la agressions, el d'amagar el cap sota l'ala donant la raó sempre als ocupants.

Hem de cercar el que ens uneix a tots, i enfrontar-nos a l'enemic que tenim davant, sense cercar les pessigolles al del costat, ja que amb això l'únic que aconseguim es afeblir-nos més

entre nosaltres i donar-los més força a ells.

Hem de fer creu i ratlla amb aquell passat nacionalista vergonyós i claudicant que fins ara han practicat els grups i partits «nacionalistes».

Hem de prendre mostra del nacionalisme basc contemporani format per Sabino Arana que ja es manifesta secessionista i anti-espanyol d'entrada. Mentre que al mallorquí-català, estructurat a partir de les Bases de Manresa (1892), li costa més de trenta anys perquè neixi el primer moviment separatista, imaginau-vos, trenta anys de cagar dubtes, de pensar en la «Espanya Grande», de continuar sentint-nos espanyols, de respectar la sagrada «unidad» d'un estat que no és el nostre (però que precisament si que és el nostre botxí), d'un estat que els mallorquins volíem regenerar fent-lo federal en comptes d'unitari.

Si comparam ara amb el nacionalisme irlandès, format amb l'ajuda dels immigrants irlandesos als Estats Units, els Fennians són els primers que parlen ja d'entrada d'una Irlanda independent i unificada; d'autonomia ja no en volen ni sentir-ne

a parlar. O sia, tan bon punt quan neix el nacionalisme irlandès, aquest es manifesta antibritànic i separatista.

Què ha fet, doncs, que el nacionalisme mallorquí, que el nacionalisme català, no s'hagi sortit amb la seva? Què ha fet que l'independentisme a la nostra terra sigui encara avui cosa d'una minoria comparat amb l'autonomisme? La resposta és clara, ens han frenat les idees «progressistes i democràtiques» hàbilment manipulades per Espanya.

L'«humanisme i la generositat» envers nosaltres ha creat un nacionalisme mallorquí gens nacionalista. Ha creat un nacionalisme tan sols al servei d'uns pocs que han anant guanyant fama i prestigi gràcies a ell, sense pensar per res en el desig del poble mallorquí de recuperar les seves llibertats.

L'esquerra i la dreta espanyola se'ns han rifat i encara se'ns rifen quan volen.

En aquestes condicions no és d'estranyar que la llengua catalana reculi; fins i tot ara no són els botifarres i els nous rics els que deixen de parlar català «porque hace mas fino», ara són les classes

populars mallorquines qui ho fa.

Però és que, precisament, el pitjor llerrouisme és el que parla català, són precisament aquests Josep Moll, Fèlix Pons, Joan Fageda, Joan Huguet, els que ens fan més mal que els Aznar, Jiménez Losantos, Anguita o Luis María Ansón (ja que aquests darrers, vulguem o no, tenen poc a perdre i molt a guanyar, i a més són espanyols).

La paraula de Jiménez Losantos o d'Antonio Herero no és tan feridora com, per exemple, la d'en Porcel o la de n'Antonio Alemany, ja que aquesta, essent mallorquina, sap més de les nostres febleses, saben a on han d'apuntar perquè ens faci molt de mal. Tots aquests personatges són uns nous Cambó. Son mallorquins que consideren Espanya com a pàtria seva, i Mallorca (ja no diguem els Països Catalans), un apèndix amb etiqueta de «nacionalitat».

No sabem com ens podem permetre encara que bona part d'aquests botiflers formin part de la vida quotidiana d'aquesta nació que, vulguin o no, avança imparabile cap a la independència. **Redacció** Ω

Domund-95 No basta l'admiració

Els darrer anys ens ha tocat viure temps d'admiració vers els missioners i missioneres. Després del Perú, amb Sendero Luminoso, fou Burundi i tot seguit Rwanda. Amb l'assassinat de dues religioses espanyoles a Algèria arribà l'admiració al capcurucull.

Ara bé, per què els admiram? Són a la primera línia del camp missional sense que cap tipus d'autoritat els hagi obligat o compromès. Tots hi són voluntàriament. Empesos, això sí, per l'amor a Déu, inseparable de l'amor als germans. Són allà per ajudar a assaciar la fam de pa, la fam de cultura i la fam de Déu a milers d'homes i de dones, vells, joves i nins, de races, llengües, costums diferents, però tots germans, creats a imatge i semblança de Déu, estimats i salvats per Jesucrist.

Per ventura moltes vegades l'admiració no arriba a les profunditats de les motivacions missioneres, tal volta es queda en la superficialitat d'admirar la valentia, l'audàcia, l'arriscament. No ens quedem en superficialitats buides. Perquè un missioner, seglar, religiós o prevere, no és res més, ni res manco, que un cristià coherent amb la seva fe. Un home o una dona que estima.

Així de bo de dir: *estima*. L'experiència de cada dia ens mostra que estimar (bessó de tota la vida cristiana), que és cercar el bé de

l'altre, fer feliç l'altre, no és tan bo de fer com de dir. Cercar el bé, esforçar-se perquè siguin feliços els parents o els amics, sovint suposa trepitjar interessos propis, cedir drets, fet que sols el bé de l'altre justifica.

Estimar fins a tal punt que, si per estimar aquelles persones, hutus, tutsis, algerians, contraris a Sendero Luminoso, etc, etc, s'exposa la vida, i doncs s'exposa. Ningú s'exposa perquè sí. Mai per arrogància ni per valentia mal entesa. Sí per estimació als germans. Pel bé dels germans. Si així arriba un martiri, mai cercat, s'accepta. Que Jesús va davant i Ell l'acceptà primer.

Crec que, dels missioners, hem d'admirar com estimen. Admirar i copiar. Cadascú al

seu redol. El mal del nostre temps és l'egoisme, l'altra cara de l'amor. No basta admirar els missioners, també cal copiar-los, dins la vida familiar, l'amistat, dins tots els camps. Què passaria si dins el camp de la política, de l'economia, de l'ensenyament, endemés d'admirar, intentàssim copiar com estimen els missioners?

És cert que per això necessitam ajuda econòmica. Aportacions econòmiques que són magres a la nostra Mallorca, 49 pessetes per habitant quan la mitjana de l'Estat espanyol és de 80 pessetes.

Però, encara que és necessari quasi doblar l'aportació en doblers, dos aspectes d'aquesta ajuda són, de molt, més importats.

La pregària. Pregària que uneix, que agermana. Pregària que augmenta el nostre fiar-nos de Déu, que enforteix l'ànima.

Pregària i persones. Persones des del seu estat de seglars, (casats o fadrins), religiosos, preveres. Per uns anys, com serà quasi sempre per als seglars i preveres, o per tota la vida dins una congregació específicament missionera.

Aquest DOMUNT-95 voldria esser una cridada forta al jovent. Aquests darrers temps hem ultrapassat la mitjana de dos missioners assassinats per mes. Són uns llocs buits, que no podem deixar de cobrir. Segur que hi ha joves que encara no es conformen lluitant pel 0'7, recol·lectant ajudes per al Tercer Món, acudint generosament a uns mesos de voluntariat. En volem més i a més profunditat. Aquí hi ha les missions. Uns anys, o tota la vida, ajudant a fer feliços els més desgraciats de la terra. **Miquel Mulet i Coll** Ω

DE BONA FONT

La Casa Catalana de Mallorca va celebrar l'11 de setembre amb un sopar al Restaurant Mediterrani del Passeig Marítim. Al final, mentre els assistents dempeus cantaven *La Balanguera* i *Els Segadors*, va cridar l'atenció l'actitud burleta de la regidora del PP, **Carmen Feliu** que se'n fotia i se'n reia.

ΩΩΩ

Paradoxalment, en aquest sopar hi va assistir **Juan Morro**, el president de *Sa Nostra Terra* i autor d'unes declaracions racistes contra els catalans: **Admiro a les catalanes sempre y cuando estén en Cataluña** (*Baleares* 4.V.95).

ΩΩΩ

Per cert, en acabar el sopar, els regidors i el batle del PP es barallaven per acompanyar **Carmen Feliu** a ca seva.

ΩΩΩ

El botifarra **Antonio Alemany**, pep gonella puput de cresta molla i director del pamflet neonazi antimallorquí *Diario 16 de Baleares*, no dorm tranquil. El motiu? Doncs el deute acumulat pel **Grupo 16** que puja a la xifra de 14.000 milions de ptes. 6.000 milions de deute a diversos bancs (BCH i BBV) i caixes. I 8.000 milions de deute a l'Administració per pagaments de seguret social i hisenda.

A. ALEMANY

ΩΩΩ

Miquel Segura està preparant una nova edició ampliada de *Memòria xueta*.

ΩΩΩ

Per dins *Es Crèdit Balear*, de sota mà circulen fotocòpies de L'ESTEL com si fos material altament subversiu. Les declaracions de **Joan-Lluís Gammundí** —antic empleat de la casa— contant interioritats inconfessables de **Miquel Nigorra** i de la seva dona forastera, **Corona Cobián**, són seguides i col·leccionades pel personal de la casa amb autèntica passió.

Quinze anys d'Estatut

Quan encara eren frescos els ous i els tomàtecs amb què el nombrós públic obsequià —com a petita mostra del que sentim els catalans vers els provocadors— els *jefes* del Partit Popular en la Diada de l'Onze de Setembre d'enguany, el conseller de Cultura de la Generalitat, Joan Guitart, apuntava que Catalunya, tot i algun dèficit, havia arribat a la normalitat cultural.

Estorat per tan eufòriques declaracions, només em vaig avenir a comprendre-les dins el marc de la farsa institucional dels «15 anys d'autonomia», recordatori grotesc del que som i paròdia del que hauríem hagut d'ésser.

Els encerts que hauria pogut tenir el Govern de l'autonomia catalana dels últims quinze anys, han estat aigualits per l'efecte real i palpable d'un Estatut tan minso. Erròniament, hom acostuma a valorar com una claudicació col·lectiva el consentiment per part dels nostres minidirigents de l'actual projecte estatutari.

La culpa fou del comportament poruc i àdhuc caciquil d'uns capítols que Catalunya no mereixia tenir en uns moments polítics tan decisius com els de l'ensarronada de la *transición*, que en iniciar-se ja estava *atada y bien atada*. Així, en un llibre de recent publicació, *La memòria és una decepció* de Jaume Serra, l'autor ens comenta: «Un Estatut vàlid l'any 1932 amb un vint per cent d'immigrants s'ha transformat en el de Sau, ben passat pel sedàs de Madrid, la capacitat del qual per integrar l'emigració actual és ben discutible. De catalans hem passat a ciutadans. De bastant homogenis hem passat a culturalment ben híbrids.»

Intentant posar-me en la psicologia del senyor Guitart se'm fa molt difícil d'acceptar la «normalitat» cultural sense preguntar: És normal un país en què més de 300.000 dels habitants gairebé no entenguin el català, l'idioma propi? És normal subvencionar *ferias*, i *rocíos*, deixant a la seva sort manifestacions culturals pròpies de la nostra terra? És normal tenir un Arxiu Nacional dividit entre Sant Cugat i Salamanca? És normal, en 15 anys d'autonomia, no haver obtingut ni el 15% de l'IRPF? És aquesta la normalitat que li espera a Catalunya?

Tanmateix, allà on la Generalitat descafeïnada ha fracassat més estrepitosament és en l'apartat, difícil però necessari, de la correcta integració dels immigrants.

I això que ho semblava tenir clar el molt honorable Jordi Pujol, quan l'any 1976 en el seu llibre *La immigració, problema i esperança de Catalunya* ens deia: «En tot cas, aquest fet (la immigració) és el primer problema nacional de Catalunya. És aquí on ens juguem l'ésser o el no ésser del nostre poble. (...) Cal afegir-hi això, perquè hi ha un tipus d'immigrant, o de descendent d'immigrants, que mai no serà català, perquè té la decidida voluntat de no ésser-ne, perquè és anticatalà. Cal saber ésser enemic d'aquest. L'hostilitat és, en aquest cas, l'única actitud acceptable.»

El mateix home que, ferm i valent, signava aquests mots el 1976, el veiem ara cada mes d'abril, com un *cantaor* amb barret cordovès i sobre el *tablao*, demanant uns quans vots entre copeta de *fino* i glopet de *manzanilla*.

Hem d'entendre que quan més potenciem actes culturals foranis per als immigrants, menys facilitarem la seva integració a la cultura catalana ja que, mentre Catalunya segueixi sotmesa a l'Estat espanyol, seran manifestacions culturals incompatibles i irreconciliables amb la voluntat de ser un sol poble.

L'any 1983, en l'assaig *De la utopia liberal a l'espectre nacionalista*, Jesús Prujà advertia sobre la immigració: «No sé si per culpa de Franco i el seu *savoir faire* o pel del recents vinguts i el seu desentendre's de l'afar, el país s'ha descatalanitzat, sobretot en tot allò que ateny a la seva manera de ser tradicional, a un seu projecte de futur de ser, en superació, de gent que viu, treballa i crea, a la recerca d'una identitat pròpia, insubornable.»

Malgrat tot, els immigrants han d'assumir la seva responsabilitat davant el futur immediat de Catalunya. Molts dels nous vin-

“
És normal tenir un Arxiu Nacional dividit entre Sant Cugat i Salamanca?
”

“
Els immigrants han d'assumir la seva responsabilitat davant el futur immediat de Catalunya.
”

guts han estat sensibles al «fet diferencial» català i s'han integrats com els millors de nosaltres. D'altres, però, per molts diversos motius, no han pogut o, el que és pitjor, no han volgut integrar-se.

Ara que els amos dels botiflers, que pretenien escarnir la memòria dels herois de 1714 la passada Diada, semblen estar propers a ocupar la poltrona de Madrid, decadent metròpoli d'un imperi tronat, és arribat el moment d'estar alerta.

És un secret a veus la seva pretensió de reduir les manifestacions culturals catalanes a «*tipismos folclóricos del levante, nordeste peninsular y Baleares*» i tota «*peculiaridad local*» dins un sempre tenebrós «*regionalismo bien entendido*».

Si els immigrants no integrats mantenen una posició de col·laboracionisme o falaç neutralitat amb els espanyolistes que voldran *reconquistar*, en quinze dies, tot el poc que s'ha aconseguit en quinze anys de limitadíssima autonomia, sembraran la llavor de la intolerància i la inconvivència. Obrint velles i noves ferides que, aquest cop sí, tardaran molt de temps —potser massa— a cicatritzar.

És per això que els immigrants integrats, els veritables nous catalans, han de ser conscients del gran paper que els tocarà representar. Han de ser sobretot ells els que facin adonar els seus paisans dels avantatges i necessitat d'una integració sincera i desacomplexada. El professor Carles Muñoz i Espinalt ens deia, amb gran coneixença dels caràcters dels pobles ibèrics, en el pròleg a un llibre de Víctor Castells intitulat *Manuel González i Alba, una vida per la independència en record d'un immigrant —un català*

heroic— que donà la vida per Catalunya el sis d'octubre de 1934: «La lluita no és entre el Puig i el González, sinó entre el González que es vol catalanitzar i té tots els drets d'ésser català com tots nosaltres, i el González que hi posa obstacles pel deliri de grandesa, tapat amb un llençol de fantasma, de mantenir un estrany imperi que ni ell mateix no sap ben bé de què va. El Puig té prou feina a neutralitzar el Puig botifler i sucursalista. Que deixi doncs, que el González s'ocupi de neutralitzar l'altre González que no el deixa ser català com voldria.»

No és amb cinismes ni ambigüitats com es cohesiona el poble. Ni intentant fer-nos passar, amb «normalitat», bou per bèstia grossa. El poble necessita un veritable ideal de llibertat, de superació màxima, on Catalunya, única pàtria de tots els catalans, trobi la independència i la plenitud que quinze anys de pseudodemocràcia i transfranquisme li han, sistemàticament, negat. Ara que els neofranquistes del Partit Popular estan a punt d'aconseguir per les urnes el que no assoliren la nit del 2 de febrer de 1981, qualsevol català mínimament intel·ligent sap que l'estat autònom ha tocat sostre. A partir del moment de la victòria espanyolista, el migrat Estatut de Sau serà paper mullat.

El més lògic i assenyat és, doncs, anar preparant els tràmits pel divorci territorial. L'inevitable separació tan sols dependrà de la dignitat i l'autoestima de nosaltres mateixos.

Començant pel nostre Parlament, cal que els catalans ens enfortim les conviccions i el caràcter, per evitar caure en esquizofrènies nacionals com les que pateix el senyor Pujol que a Estats Units compara Catalunya amb el Quebec i a Espanya ens defineix com la regió més gustosa i agraïda de poder omplir les arques foradades de Madrid.

Actualment, davant tan esfeïdor panorama estatal, qualsevol solució de futur per a la nostra terra, passa per una immediata declaració d'independència.

L'Estat Català, única garantia de llibertat nacional, esdevindria en menys de 15 anys— un país just, democràtic i pròsper. I també donaria l'oportunitat de retornar a la *Madre Patria* a tots els colonitzadors que menyspreen i ultratgen Catalunya.

Per altra banda, seria el vehicle idíl·lic que permetés als immigrants de bona voluntat, integrar-se veritablement i definitiva a la seva nova llar. La Catalunya lliure, rica i plena que, llevat d'uns pocs botiflers i renegats, tots desitgem. **Josep M. Vall i Comaposada, Estat Català** Ω

DE BONA FONT

L'altre dia, dissabte 9 de setembre, el diari foraster de Ciutat, *Baleares*, va presentar el **Cojo Manteca com el diminuto catalán de nacimiento**. Mentida! El **Cojo Manteca** va néixer al barri de Vallecas de Madrid l'any 1949 i el seu nom és José Lozano

J. LOZANO

ΩΩΩ

L'article de **Jaume Santandreu** titulat «Ai Josefina, pena fina» ha provocat un bon enrenou. Sens dubte la frase més celebrada ha estat la dedicada a la directora de la Llar d'Anxians que cobra 619.026 pessetes mensuals, **Josefina Sintes**, i al seu home, Antoni Colomar, ex-capellà i director de Fodesma: **Els llepaires, per molt que canviïn de cul, mai no canviaran de llengua**.

ΩΩΩ

Joan Mir es conegut per dins ERC com en **Joanet de ses ensaimades** donada la seva afició a presentar-se amb dues ensaimades davall el braç cada vegada que hi ha reunió de l'executiu d'ERC a Barcelona.

FORASTERADES

González Lizondo, blavero, espanyolista i fatxa que ha qualificat de «polaco» la llengua catalana.

ΩΩΩ

Antonio Alemany, botifarra: **La OCB es catalanismo puro, Baleares como espacio vital y político de Cataluña, separatismo, paisajes catalanes, anti-españolismo, sectarismo lingüístico**.

De les oligarquies quintacolumnistes a Catalunya

Que Catalunya és una nació oprimida nacionalment no hi ha ningú mínimament docte que ho pugui negar. Altra cosa és el joc de paraules i conceptes que hom vulgui emprar per emmascarar o diluir aquesta realitat. Alguns diuen que hem fet el cim amb aquesta autonomia bilingüe atorgada per Madrid, uns altres que si els donen el 15% del IRPF i uns quants mossos d'esquadra més ja en tenen prou; altres que volen un estat federal com el de Pi i Margall (sense ésser independents!) perquè no els acusin d'antisolidaris ni de mals patriotes, o alguns que voldrien estructurar de nou l'antiga confederació que existí sota regnat dels reis catòlics, i altres que juguen a demanar «sobiranes» que no es creuen ni ells que es poden assolir «perquè no és el moment» i es conformarien a ocupar la poltrona del virrei Pujol a canvi que els donessin un estatut com el que tenen els bascos.

Així posats, no és difícil veure les opcions que defensa l'arc parlamentari de l'autonomia catalana, des del PP fins a l'ERC. Cap de verament independentista, és a dir catalana de cap a peus, que és l'única opció que realment pot acabar amb el problema nacional. Això ja ho va veure el gran cabdill del catalanisme el president Francesc Macià quan va concloure que tot allò diferent de l'independentisme no eren sinó matisos, per no dir desviacions de la veritat essencial. Autonomia i els seus derivats no volien ésser altra cosa que adulteració, desviament, i fins i tot subterfugi per no fer front al veritable problema. Sí, així és. Potser per haver sabut plantar cara i defensar la dignitat del poble català ens trobem que l'única personalitat digna d'ocupar un lloc d'honor a la plaça de Catalunya de la capital de la nació (deixant al marge la *boutade* que li féu en Subirachs i la traïció al projecte original) ha estat el nostre estimat i venerat «Avi», un independentista de pedra picada com pocs.

I per què, doncs, essent Catalunya un país oprimat no camina envers la independència amb pas ferm i segur? ¿Algú pot dubtar de les ànsies alliberadores del nostre poble quan l'estudi sobre els alcaldes i municipis del Principat publicat pel diari *El Punt* el 11/9/95 ens reflecteix que més d'un 44% dels alcaldes presenta-

ria una moció per defensar la independència i que quasi un 70% considera que l'actual nivell d'autonomia no és de cap manera suficient? Si això ho diuen uns representants públics subjectes a unes directrius de partit, que en la majoria de casos, són anti-independentistes i de manteniment de l'actual estatus quo autonòmic; què no dirà la veu del poble lliure de cotilles sectàries de partit? No hi ha dubte, el nostre poble molt majoritàriament està per la independència, si no per què us pensàveu que al nou Codi Penal espanyol els corria tanta pressa aprovar l'article 451, 5è que textualment diu «*Son reos del delito de rebelión los que se alzaren públicamente para cualquiera de los fines siguientes: 5. Declarar la independencia de una parte del territorio nacional.*»?

El poble català vol la independència nacional, i en qualsevol acte i acció com ara la solidaritat amb Bòsnia i Croàcia o la protesta contra el Codi Penal o pel retorn dels arxius republicans robats pels espanyols s'hi veu sempre al darrere aquesta voluntat. Una voluntat que ja s'encarreguen els oligarques de torn que no pugui prosperar fent-nos ballar al so de la seva tonada electoral i de «democràcia d'urna» cada quatre anys; fent-nos creure que el poble ja s'autodetermina votant a tal o qual llista electoral per, després d'haver votat, aviar-lo de nou cap a casa seva i no comptar amb ell per res fins el mes abans de les properes eleccions que és quan comença la campanya electoral i s'ha de pensar en el ciutadà per captar el seu vot que els mantindrà de nou en les seves luxoses poltrones. I de mentre, ens van endossant les seves «desviacions essencials» per tenir-nos ben acoquinats que qualsevol cosa que pugui assemblar-se a la independència no és res més que una utopia que ens porta inexorablement a un epíleg balcànic com el del 1936. Com si l'autonomia evités els cíclics estirabots anticatalans dels espanyols! Així és la seva «democràcia», que tots estem patint per un nou pronunciament o per l'esclat d'una nova guerra per si els catalans ens atrevim a anar «massa lluny». I així ens va, viuen de generar i mantenir la por del poble català i de sentenciar-li el futur per entossudir-se a integrar-se en una Espanya decrepita

i enfonsada; i fer-li creure que és el motor d'Europa quan no és ni el tub d'escapament. Un país amb futur, diu l'anunci dels 15 anys d'autonomia d'en Pujol? Només hi ha el futur de les infraestructures, de la grava i el totxo amb els que construeix carreteres i túnels. I no para, igual que Franco amb els pantans, que anava a inauguració per mes. Però, i la gent? Està feliç, motivada, amb ganes d'afrontar el futur somrient com els maniquís saltadors i riallers de l'anunci? Doncs no. No ho estan en absolut. La gent tem per a mantenir el seu lloc de treball, per si els seus fills podran viure dignament en un país que cada dia està més de rebaixes laborals o per si Catalunya seguirà essent

“
**Ja ho va veure
 Francesc Macià quan
 va concloure que tot
 allò diferent de
 l'independentisme
 no eren sinó
 matisos.**
 ”

la Califòrnia de la Península o Espanya no ens acabarà d'espèrmer els ingressos i els estalvis a còpia d'imposar nous impostos i apujar encara més els vigents. A això no hi dona cap mena de resposta el pujolisme com tampoc cap de les altres formacions que no són res més que desviacions d'aquest fenomen cesarista i per tant no cal esperar ni grans canvis ni grans transformacions en cas de que en lloc d'un Pujol ocupés el càrrec un Nadal del PSC.

Fixeu-vos que actuar «políticament correcte», en el poti-poti de l'Espanya de les autonomies, és una condició que ni el PP es pot sostreure quan l'Aznar i l'ABC li preparen el camí per fer la seva Lliga particular i apel·lar al «*hombre que acabó en Burgos al lado de Franco*», en Francesc Cambó (que acabà amb els

«nacionales» perquè no interpretava Catalunya com una pàtria espiritual, sinó com un negociat merament empresarial). És per això que els PP de Catalunya han cregut trobar un filó d'or reivindicant la figura d'aquell regionalista espanyolista per donar-se aires d'una catalanitat més mítica que real i atraure's aquells sectors empresarials que amb la seva curtesa de mires i ànsies de beneficis ràpids sobre mercats peninsulars, creuen que Espanya és la solució als seus problemes econòmics. Veneren més el pont aeri Barcelona-Madrid que no pas el molt més productiu a curt i llarg termini, com per exemple, el Barcelona-Hanoi. Prefereixen fer de mediocres senyors Esteve que no pas d'audaços senyors Mirambell. I així posem les bases perquè d'ací a pocs anys moltes empreses catalanes tanquin portes i el malestar social es vagi accentuant molt perillosament per creixement de taxa d'atur i sous miserables d'esclau. ¿Tant els costaria entendre que és en un àmbit d'entorn internacional juntament amb una imatge de país de prestigi que és com es pot crear riquesa i prosperitat per a una nació? I per construir tot això, què fan els partits de l'autonomia? Dirfeu que més que construir les bases del nostre futur dins de la Tercera Revolució Industrial, de la que el directiu de Volkswagen José Ignacio López de Arriortúa ja ha aventurat que serà dels valors (i a l'igual que ho feu Muñoz-Espinalt pronosticà que d'entre aquests la motivació en seria el més decisiu), només actuen com a quintacolumnes paralitzadores del procés alliberador i dinamitzador del nostre país al servei de la metròpoli colonial. Potser no recordeu el premi d'«*español del año*» que li concedí el rotatiu espanyol ABC a en Pujol? Quins favors a la «*patria grande*» deuria fer-los-hi per rebre tan «distingit guardó»? I el gir falsament pretès com a catalanista del PP, a quina obscura estratègia respon del «*caudillo*» Aznar? I què me'n dieu de la confiança que pot generar un Àngel Colom que és pintat com un guàrdia civil en uns cartells enganxats per Barcelona a la propassada Diada d'enguany? Potser és a resultes de l'acció conjunta d'aquests i dels altres el que pot fer arribar a pensar a un historiadador com el nord-americà Gabriel

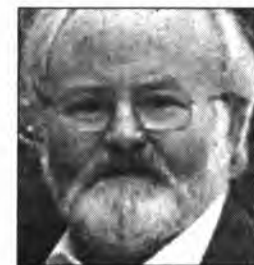
FORASTERADES

José Luis Gómez, autor de teatre: **El problema del nacionalismo es una enfermedad de la conciencia colectiva. Yo soy de Huelva, lo que pasa es que no soy andalucista, porque he vivido tanto fuera que me parece ya como tonto...** (...) Las circunstancias históricas han sido tales que la reciente cultura española carece de prestigio, y los nacionalistas identifican el término español con ese desprestigio. Ahora el problema está en si la autodeterminación es crear un estado dentro del estado o conseguir los derechos completos de las minorías dentro de la mayoría. ¿Y si dentro de ese nuevo Estado resulta que se oprimen a los que no hablan la lengua predominante o no tienen el cráneo...?

ΩΩΩ

Antonio Alemany, botifarra: **L'Estel antes S'Arenal, constituye un paradigma de lo que la Prensa jamás debe ser: puro insulto, agresión personal, fascismo dialéctico, terminología incendiaria. Por fortuna, la prensa mallorquina no transcurre por estos vericuetos tan inciviles y en realidad sólo El Catalán (Planas i Sanmartí) se ha aproximado al insulto personal por razones políticas.**

ΩΩΩ

Juan Pla García, periodista fatxa i foraster: **los continuadores del ideal d'Esquerra Republicana han derivado hacia fórmulas y formas absolutamente fascistas y separatistas, so pretexto de una independencia nacional que dicen merecer. (...) el profesor Sastre que utiliza tácticas neonazis para fichar y controlar a sus presuntos enemigos. (...) No digamos del insigne Palou que insulta impunemente a quien se le antoja y que ya no sabe qué hacer para llamar la atención.**

Jackson el següent a les planes del diari *El País* del 14/9/1995:

«L'estabilització de la democràcia constitucional ha significat un element de bona sort per a Catalunya i per a Espanya en general d'ençà el 1978. D'aquesta manera, els pobles d'Espanya poden, literalment per primera vegada en la història, esperar un futur de govern civil sota una constitució que contempla la llibertat individuals i col·lectives.

Sota aquestes circumstàncies i amb aquesta perspectiva, la reivindicació d'un estat sobirà català es limita a una proporció molt petita de la població, encara que hi hauria moltes més persones que somiarrien amb un estat si semblés possible de portar-lo a terme realment.»

Dubto que Gabriel Jackson s'hagi llegit la constitució espanyola del 1978 amb deteniment, especialment en els seus articles 2on i 8è on l'Espanya una i eterna, així com el paper assassí de l'exèrcit queden detentats com a preceptes essencials i ina-

veïessin algú que el fes possible. Això em porta a aquella famosa frase del professor Muñoz-Espinalt: «Els catalans prou anhelan la independència nacional, però no saben veure la manera d'assolir-la. Cap projecte no es creu viable abans de plasmar-se, en nítida i vigorosa figura, en la ment dels qui ho voldrien materialitzar. Així, doncs, els artífexs que inculquin en cada català la clara imatge motivacional de la seva independència com a poble, esdevindran els qui anorreïn per sempre els obstacles que impedeixen portar-la a terme».

Sí, el problema és de líders compromesos amb el poble i la seva llibertat com a comunitat

que és la que porta a la llibertat individual.

No hi ha ciutadania lliure si no hi ha nació lliure. No es pot exercir una ciutadania responsable sense una nacionalitat conseqüent. I si no es té clar això,

sempre s'anirà arrossegant un llast molt empipador que impedeix tirar endavant les societats humanes. Els quintacolumnistes constitucionalistes i autonomistes que operen a Catalunya s'encarreguen de fer-nos creure el contrari i de crear-nos una realitat virtual televisiva que en la realitat del carrer no existeix en absolut. Missatge per a desesperats? Per a sado-massoquistes? Per a mesells ignorants irrecuperables?... Tot plegat és una pena; fins l'extrem que un testimoni d'excepció com és en Jaume Ros i Serra, català que lluità en la 30a Divisió (la Macià-Companys d'Estat Català) a la guerra del 1936, que fou artífex del creixement econòmic d'Andorra durant l'exili i que fou secretari, decebut, d'en Tarradellas a partir del 1962 i que ha estat un testimoni vivent del procés transitori fins el pujolisme, ens diu el següent en un paràgraf del seu recent llibre *La memòria és una decepció 1920-1939*: «L'Estat espanyol aleshores (1936) rondava els 25 milions amb dos i mig de gallecs, tres

quarts de milió de bascs i 5 milions de catalano-parlants. Quedava un espai blanc al mig amb més de 16 milions, un Madrid isolat com ara, però que com sempre era una ciutat de funcionaris. També, com sempre, aquest espai castellà tenia la duresa del dominador, el fanatisme del conqueridor, la bel·licosa (Belatrix) com era citada en la literatura medieval. I amb el fanatisme de la religiositat tancada, del creixeu i multipliqueu-vos, que ara ja ha abandonat. Aquest fou l'espai que nodrí les forces i les bases per tal de fer desaparèixer una república que conservava la mateixa administració anterior. El mateix ha passat ara en la transició, i per a Catalunya ha estat tràgic. Aleshores com ara canvià el règim però no el funcionariat i això és sempre gravíssim. Deixa a peu d'obra els enemics. Aquí ens ha deixat a peu d'obra tots els funcionaris que no tan sols no es creuen obligats a parlar les dues llengües oficials sinó que refusen en molts casos d'entendre la nostra.

Catalunya era i és per Espanya un problema de primer ordre. Ho acaba de dir Fernández Ordóñez abans de morir preveient que Catalunya tindrà un lloc a Europa. Martínez Anido, un dels botxins de torn que tinguérem, havia dit que per resoldre el problema s'havia d'invadir el nostre país «de lo peor que España tenga». Calvo Sotelo tan temerós del comunisme s'hi afegí, acceptant-lo amb un «Espanya antes roja que rota». I Negrín, en vigílies d'ésser derrotat negant-se a una solució catalana, deia: «Antes que la parcelación el exterminio». D'extermini previst només n'hi havia un, el nostre, l'intent va durar quaranta anys i n'hem sortit amb una autonomia del tipus «Inventos del TBO», amb setze més, algunes ben sorprenents.»

Bona nota haurien de prendre d'aquesta conclusió els Gabriel Jackson de torn, i com no, tot català que senti fundament la Pàtria i que es comprometi perquè els seus fills no hagin de passar la humiliació que passem els joves catalans, aquells que alguns ingenus han vingut a dir «els fills de la llibertat i la democràcia», i els evitem a ells una nova humiliació i a nosaltres una vergonya coent per no haver sabut fer els sacrificis necessaris per crear l'Estat Català. **Francesc Castany de Caso, Estat Català** Ω

SABIÉU QUÈ...?

Sabiéu que el famós *cordonet mallorquí* és una rèplica d'un collar turc duit per un pirata a Sóller devers l'any 1300? Segons Josep Bonín, gerent del Gremi de Joiers, la història és la següent: **Després d'un saqueig pirata, un dels invasors fou atrapat pels sollerics, els quals van tractar tan bé el seu presoner que aquest, com a mostra d'agraïment, els va regalar un collar d'or i els va ensenyar l'art de la seva confecció.**

ΩΩΩ

Sabiéu que **Víctor Gistau** (Múrcia 1942), president de la Germandat de Donants de Sang és conegut per la seva fòbia contra la llengua catalana i que per això gairebé tota la paperassa de la Germandat es fa en foraster?

ΩΩΩ

P. VALLBONA

Sabiéu que el relleu de **Simó Galmés** (Manacor 1942) al capdavant de la *Banca March* i la seva substitució per **Pau Vallbona** (Calonge 1942) està relacionat directament amb l'escàndol **Bon Sossec**?

ΩΩΩ

Sabiéu que el magistrat del TSJB que ha decidit arxivar la querella contra el conseller de Sanitat, **Cabrer Barbosa**, és el conegut anticatalanista i gone-lla **José Zaforteza Calvet**?

ΩΩΩ

Sabiéu que el conseller de Sanitat, **Bartolomé Cabrer Barbosa**, que ha vist arxivada pel TSJB la querella interposada per **Margalida Mudoy** per presumpte amiguisme en un tribunal d'oposicions d'auxiliars de clínica, té un germà jutge magistrat de la secció 2ª de l'Audiència anomenat **Miguel Juan Cabrer Barbosa**?

ΩΩΩ

Sabiéu que Balears és la comunitat autònoma amb més causes judicials per habitant amb una mitjana de 2.506'6 causes per cada 100.000 habitants, quan la mitjana estatal és de 1.733'4?

SABIÉU QUÈ...?

Sabiéu que el nou fiscal en cap que ha substituït **Ricardo Leiva** (que tenia doblers ficats a Brokerval) és **Ladislao Roig Bustos** (Madrid 1952). Llicenciat en Dret per la Universitat Complutense de Madrid, va ingressar a la carrera fiscal l'any 1977 i des de 1980 està destinat a Balears?

ΩΩΩ

Sabiéu que 32 ajuntaments del Principat demanen un referèndum sobre la independència de Catalunya?

ΩΩΩ

Sabiéu que els andalusos són els qui prefereixen més treballar a la Guàrdia Civil? Segons fonts de la Direcció General de la GC, més de la meitat dels joves que han aconseguit plaça a l'Acadèmia de la GC són andalusos mentre que el País Basc ha aportat 10 joves i Catalunya 14.

ΩΩΩ

Sabiéu que, com ja va fer **Alcampo, El Corte Inglés** va obrir sense tenir el certificat final d'obres i la llicència d'obertura? Segons paraules de **Prudencio Vallejo**, president d'Afedeco, el PP dona un tracte a favor a les grans superfícies i no descarta emprendre accions legals.

ΩΩΩ

Sabiéu que de les 1.140 persones que treballen a **El Corte Inglés**, la majoria absoluta dels quadres dirigents i intermitjos són forasters i els pocs mallorquins/es que hi fan feina tenen contractes residuals de tres mesos?

ΩΩΩ

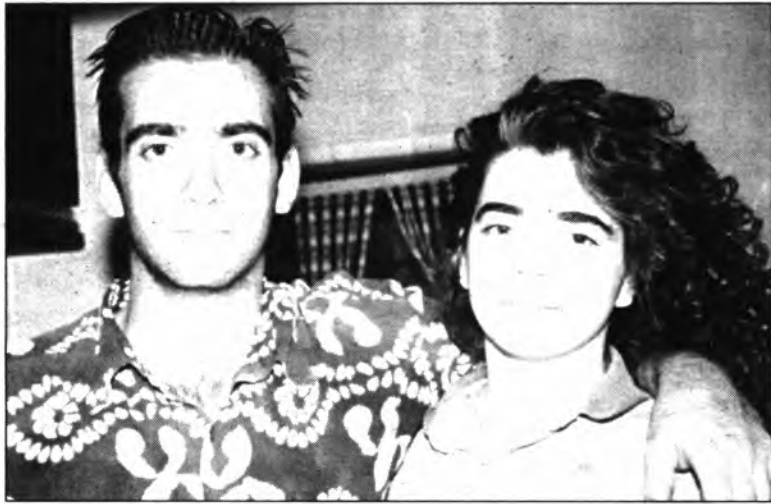
Sabiéu que Mallorca des de l'any 1990 ha passat de tenir 850 ramaders a 272, la qual cosa significa que n'ha perdut 578?

ΩΩΩ

Sabiéu que l'inventor del bikini fou l'enginyer francès **Louis Réard** i que va agafar el nom de les illes Bikini on dia 30 de juny de 1946, els USA van fer esclatar una bomba atòmica experimental? L'encarregada de lluir aquesta peça tan lleugera de roba fou la ballarina del casino de París, **Micheline Bernadini**.

En Josep Lluís Garcia i el seu fill Josep Miquel són els amos del restaurant Tropical, a Lluçmajor. Recomanen les burballes amb llampuga, el conill amb ceba i la graellada de peix i marisc. A la carta s'hi pot menjar per unes 2.500 pessetes, el menú en val 700.

Els germans Monserrat són els amos joves del restaurant Es Centre, a Porreres. El peix i el marisc fresc és l'especialitat de la casa. El preu mitjà a la carta és de 4.000 pessetes. Els dies feiners fan menús a 700 pessetes, els diumenges a 1.000.

En Joan Tauler és un dels amos del restaurant-bar Celler de Randa. Recomana el frit de matances, les sopes mallorquines i el colom amb col. A la carta s'hi menja per unes 1.300 pessetes, el menú en val 650.

És en Guillem Rubí, manescal de Lluçmajor. Cura tota casta d'animals. Els matins, ovelles i porcs; els horabaixes, cans i molxos.

Un veí dona un solar a Badia Gran per a la construcció d'una església

Els veïns de les urbanitzacions costaneres de Lluçmajor s'han organitzat amb l'objectiu de construir una església a Badia Gran. El col·lectiu ja disposa d'un trast que fa poques setmanes el senyor Fugini va donar. Un trast de 902 m2. Fons d'aquest col·lectiu han anunciat que és molt probable que les obres comencin aquesta setmana.

Aquesta església donarà servei als pobles de Maioris Dècima, sa Torre, Badia Blava, Badia Gran i Tolleric.

Una comissió del grup promotor s'ha entrevistat amb el bisbe Teodor Úbeda a qui exposaren el projecte. El bisbe va oferir tota la seva ajuda, així com el batle de Lluçmajor, Gaspar Oliver.

La comissió pro-església està integrada per Juli Vivern (que és el rector de Badia Gran), Francesca Arcos (portaveu), Mercedes Rincón (relacions públiques), Miquela Barceló i Magdalena Pons (secretàries), Agustí Valero i Miquel Tries (tresorers), Josep Fuster (publicitat), Maribel Ferragut (relacions juvenils), Maria Pinya (relacions catequístes) i Dolors Rivera, Margalida Company, Maria Rubí, Carme Sánchez, Llum Saavedra, Margalida Clar, Dolors Navarro i Catalina Gregorio (responsables de relacions parroquials). **Redacció** Ω

PUGEN

Els Ajuntaments de Santanyí, Felanitx i Inca per haver aprovat la moció del PSM a favor de l'autodeterminació.

ΩΩΩ

Els Ajuntaments de Bunyola i de Felanitx per haver aprovat una declaració en la qual es declarava **persona non grata** José Mª Aznar, el líder neonazi del PP que ha tallat el cap a l'ex-president de Balears, Gabriel Cañellas, i que ha fet declaracions a favor de les proves atòmiques franceses al Pacífic Sud.

ΩΩΩ

El President del Govern Balear, **Tòfol Soler**, pel seu tarannà dialogant i rebre els representants dels sindicats.

ΩΩΩ

El president de PIMEM, **Demetri Peña**, per demanar cursos de reinserció per a **José Lozano**, el foraster conegut per **Cojo Manteca**, que es dedica a rompre els aparadors del carrer dels Oms.

ΩΩΩ

El comitè polític d'UM per proposar al PSM fer un un front per aconseguir un diputat o dos a Madrid a les pròximes eleccions espanyoles.

ΩΩΩ

Carlos Cañellas, diputat del PP, per haver dit: **per ventura és un pecat esser independentista i de dretes.**

ΩΩΩ

La **proteïna de soja** que, segons científics de la Universitat de Kentucky, ajuda a reduir de forma significativa els nivells de colesterol LDL i els triglicèrids a la sang.

ΩΩΩ

El **Barça**, pel valuós empat aconseguït en territori enemic com és el camp del **Madrid**.

ΩΩΩ

L'acampada de protesta contra la incineradora de Son Reus.

ΩΩΩ

La companyia d'aviació alemanya **Lufthansa** perquè la revista que s'ofereix a bord dels seus avions conté diversos mapes que presenten els topònims catalans escrits correctament: Alcúdia, Maó, Girona, Lleida, etc.

DAVALLEN

El diputat del PP llepacul de Madrid, **Francisco Gilet**, per votar segons les consignes del senyoret dels mostatxets, José Mª Aznar, en contra de la reforma de l'estatut de Balears.

ΩΩΩ

El **Grupo Serra** per fer la *Enciclopedia Practica de Medicina y Salud de Baleares*, en foraster. Després de la *Gran Enciclopèdia de Mallorca* en llengua catalana, tornar ara a l'espanyol és una passa enrera.

ΩΩΩ

La plaga de *Phylloncnistis* que des de l'any 1994 està assolant els camps de tarongers i que segons **Pau Servera**, gerent de **Mallorca Cítrics**, suposarà una minva de la collita entre el 40% i el 100%.

ΩΩΩ

El jutge titular del jutjat de núm 3 de lo social de Ciutat, **Godofredo Sancho Gimeno**, acusat pel Sindicat de Treballadors de la Marina Mercant (STMM) de fer sentències a favor de l'empresa Iscomar a canvi de poder viatjar gratis.

ΩΩΩ

El conseller d'Economia i Hisenda, **Jaume Mates**, per donar per perduts 465 milions invertits pel Govern Balear a Bon Sossec.

ΩΩΩ

El **Real Madrid** que tot i jugar dins ca seva, amb l'àrbitre a favor i tenint davant un **Barça** amb deu jugadors quasi tot el partit, només va esser capaç de fer un 1-1.

ΩΩΩ

Els **Independents d'Artà** per estar a favor, juntament amb el PP-PSOE, de l'ampliació mastodòntica del moll esportiu de la Colònia de Sante Pere.

ΩΩΩ

El **PP** perquè dimarts dia 3 d'octubre va impedir amb els seus vots la creació d'una comissió d'investigació sobre el túnel de Sóller.

ΩΩΩ

Els quatre arplegats forasters nazis morts de fam que, dirigits pel policia Miguel Garau Rosselló, dissabte dia 30 d'octubre es van trobar davant el Consolat de Mar per reclamar més suport a l'imposició del foraster a Mallorca i la persecució del mallorquí.

**COMPRAU
PRODUCTES
DE MALLORCA**

SÓN ELS MILLORS DEL MÓN

**És un suggeriment de
L'ESTEL de Mallorca**

Restaurant BINICOMPRAT

Banquets de negocis, noces i comunions
Carretera de Manacor, km 21'70 • Tel. 12 54 11

Carrer de
Manacor, 121-C
Tel. 27 85 18
07007 Palma de
Mallorca

Restaurant
Cas Carbone

Dimarts
tancat

Cta. de Manacor, km 28 • Tel. 64 65 04 • 07230 Montuïri

Automòbils PLA DE NA TESA

Compra i venda de vehicles
C/ Weyler, 12 • Tel. i fax 60 04 45 Pla de na Tesa

SERVEI OFICIAL

SERVIAUTO ARENAL S.A.

Carretera Militar, 185 • Les Cadenes
07006 S'Arenal-Palma (Mallorca) Tel. 26 81 11
Fax 74 32 77

Restaurant SES COVES

Cuina catalana. Reservau taula.
Aprofitau per visitar les coves de Gènova.
C/ Barranc, 45. Tel. 40 23 87
07015 Gènova. Ciutat de Mallorca

c/ Barranc, 20 • Tel. 40 18 58 • Gènova

BAR CENTRAL

Menjars • Tapes variades • Entrepans
Som especialistes en paelles
Menú del dia a 600 ptes.
C/ Cardenal Rossell, 80 •
Tel. 26 10 39 • Coll d'en Rabassa

ÒPTICA LLUCMAJOR

Ma. Magdalena Mulet i Coll
ÒPTIC-OPTOMETRISTA

Sant Miquel, 14 • Tel. 66 17 17
LLUCMAJOR

Escola de cuina ALCARI

Menjars preparats a domicili • Servei a restaurants
Servei de buffets • Catering service for yachts
Rafaletes, 1, baixos. Tel. 70 02 27. Ciutat

MATERIAL DE CONSTRUCCIÓ

Antònia-Aina Mesquida Soler

PAVIMENTS • REVESTIMENTS
CIMENTOS • SANITARIS
XIMENEIES • ETC

c/ Duzay, 12 • 07260 Porreres
Tel. 16 80 13 • Fax 16 80 13

SERRALLERIA METÀL·LICA

Sebastià Rotger

REIXES
PORTES
BALUSTRADES
ARRAMBADORS
ETC.

c/ Convent, 119 • Tel. 66 17 20
LLUCMAJOR (Mallorca)

MERCERIA • LLENCERIA • PERFUMERIA

LLAÇOS I BOTONS

Recollim roba per rentar

VOS DESITJA BONES FESTES

c/ Major, 101 • 12 01 34 LLUCMAJOR

RESTAURANT S'HOSTALOT

Menú dies feiners: 650 ptes. Cuina Mallorquina
Porcella rostida • Escaldums • Carn Torrada

Camí Vell de Sineu, km 5 • Tel. 42 87 12
S'Hostalot

GANIVETERIA

Ordinas

carta de mestre artesà

FERRETERIA
FABRICACIÓ PRÒPIA

Carrer des Vall, 128 • Telèfon 66 05 80
07620 LLUCMAJOR (MALLORCA)

FORN I PASTISSERIA

Ca'n Rosen

c/ Font, 74 • c/ Plaça, 34
Tel. 66 02 24 • LLUCMAJOR

Menjars
típics

C/ Església, 20
Telèfon 66 09 89
07629 Randa
MALLORCA

IMPRENTA

Graphic Art

Carretera Militar, 208
Tel. 26 89 64 (2 línies) • Fax 26 65 09
07600 S'ARENAL (Mallorca)

PETITS ANUNCIS

BORSA
IMMOBILIÀRIA

Venc casa de dues plantes a carrer cèntric de Sant Joan. Tres dormitoris amb possibilitat de cuina i cuina amb xemeneia. 4.900.000 ptes. Tel. 298720.

Venc pis al carrer Tòquio de s'Arenal. Tel. 295820.

Venc solar de 505 m² a Bellavista de ses Cadenes. Sr. Castellano. Tel. 261255.

Gran oportunitat! Venc pensió completament renovada a la Ciutat de Mallorca. 864017.

Traspàs botiga de queviures en ple rendiment. Lloguer, 25.000 ptes.; traspàs, 1.200.000 ptes. Molt ben situada. Tel. 296817, vespres.

S'Arenal, venc pis, 3 hab., bany, cuina, dues terrasses. A la zona de la plaça de les Verdures. Tel. 263674.

Lloc per dies apartament a Palmanova. És ideal per trobades amoroses. Tel. 469441.

Deixaria cambra doble a casa compartida, jardí i hortet. Molt econòmic. Preferentment gent jove. A Santa Ponça, urb. Galatzó. Tel. 671419.

PER IL·LUMINAR
LA SEVA LLAR
ELÈCTRICA
NYEGOS

Jaume Balmes, 45 • Telèfon 29 56 18
07004 Ciutat de Mallorca

Bonic terreny a Lluçmajor (camí d'Alicantí). Cantó 11 m., caseta dos compartiments, a reformar. Pou, possibilitat de llum i telèfon. Tel. 450994. Preu per convenir.

Avinguda Argentina. Llog pis de 5 habitacions, moblat, xemeneia, electrodomèstics, telèfon, dos banys. 75.000 pessetes mensuals comunicat inclosa. Tel. 792490.

ANIMALS DE
COMPANYIA

Clínica veterinària. Lda. A. Artigues. Horari: 11'00-13'00, 16'00-20'00; dissabtes: 10'30-13'30. Servei d'urgències. Plaça de l'Església, 2a. Tel. 743854. Coll d'en Rabassa.

VENDES

Venc revestiment de marbre, de color gris perla, per a foganya de llenya. Ho venc a meitat de preu, per 100.000 ptes. Completament nou. Tel. 794903.

Venc motor Mercuri, foraborda, de canya curta, 2.2 HP, en bon estat. Preu 35.000 ptes. Tel. 753033 i 755460.

Venc taula-escriptori de fòrmica, nova. Ideal per una habitació de nina o nin. 5.000 ptes., en val 10.000. Demanar per na Malena, tel. 410542.

Gran oportunitat. Venc ordinador nou, sense estrenar, a meitat de preu o preu per negociar. Tel. 277990. Marga.

Venc compacte, inclou ple-tina, discs, cassette, etc. En molt bon estat i a bon preu. Tel. 427647.

Venda d'estores saharauis. Per a més informació crida al telèfon 534455, o bé veniu a La Punta (Pollença, cra. del Port).

Venc grup electrògen diesel de 3 kw, 220 v, monofàsic, motor d'arrencada, en perfecte estat. Tel. 591633.

Venc Vespa 200, en bon estat i a un preu raonable. Tel. 491372.

M'interessa comprar les tapes dels setze volums de l'*Enciclopedia Estudiantil* que va editar la casa Sopena als anys seixanta. Demanar per Juan José. Tel. 751527.

Venc contestador automàtic marca Sanyo. Tel. 264259.

Venc telèfon «Forma» negre, nou de trinca. 5.000 pessetes. Tel. 835131 (Bel).

Venc enciclopèdia Salvat Cinema 11 toms. 50.000 pessetes. Enciclopèdia Globus Impressionistes 15 toms: 10.000 pessetes. Tel. 429287.

Es venen 2.500 pel·lícules de vídeo noves amb estoig i precintades. Preu 200 pessetes unitat. Tel. 410668.

PERSONALS

Administrativa de 30 anys. Cerc amics per fer excursions (cinema, prendre cafè, fer esport, etc). Amistat sana i sincera. Apt. de Correus 1.792 Palma.

Mallorquí, que viu a Barcelona, vol conèixer fadrina de 18 a 35 anys, amorosa, bona presència, bon nivell cultural, de parla mallorquina, per començar amistat. Lliurar carta i fotografia a l'apartat 1969 (08080) de Barcelona

Fadrina jove de 30 anys. Bona presència, culta, ia d'infermera i desitja conèixer senyor fins als 37 anys, amb cultura, sense vicis i feiner, per a fins seriosos. Cridau al 719534.

Senyora jubilada de 65 anys, bona salut i bona posició. M'agradaria trobar senyor gentil i bona persona amb qui pugui compartir la vida. 717354.

Mallorquina de 49 anys, bona salut, pis propi i feina fixa. Vull conèixer senyor feiner, culte i formal per a fins seriosos. Crida'm al 719534.

Espanyola de 57 anys. Mestressa de casa, viuda sense problemes i amb els fills ja casats. Bona cuinera i amant de la música. Vull conèixer senyor net i honest per a una relació seriosa. Tel. 717354.

Funcionària de 29 anys. Simpàtica i alta. Vull conèixer al-lot bona persona, sense vicis i feiner per a fins formals. Crida'm al 717354.

Fadrina de 24 anys. Alta, ben plantada i simpàtica. Vull conèixer al-lot fins als 30 anys, que sia fadrí, educat i feiner, per a sortir amb fins seriosos. 717354.

Fadrina de 34 anys, ben garrida i amb estudis superiors. Vull contactar amb al-lot fins als 45 anys. Fadrí, feiner i formal per una relació seriosa. Crida'm al 719534.

Divorciada de 48 anys amb estudis i bona situació econòmica. Me vull casar amb senyor sincer, bona persona i formal. 717354.

Separada de 41 anys. Agradosa, de caràcter alegre i activa. Cerc senyor seriós, formal i actiu, sa i sense vicis, de bona presència i educat, per a una relació seriosa. Crida'm al 719534.

M'és igual la teva situació, m'és igual el teu estat civil i si tens fills o no. Te voldré tal com sies. No me deixis tota sola. Tenc 31 anys. Som una fadrina rossa amb els ulls blaus. Tenc una bona feina i uns bons ingressos. Crida'm al 719534.

Què és la vida sense un home al teu costat? No res! Som una fadrina de 42 anys, ingressos elevats i vida resolta. Vull trobar un home que se vulgui casar. Tel. 717354.

Viuda de 54 anys. Som atractiva i tenc estalvis. Me passa el mateix que a tu. La soledat. Si te'n vols allunyar, crida'm. 717354.

Viuda de 60 anys. Som ben garrida i estimo la vida. Cerc un senyor intel·ligent, cultivat i educat, casolà, feiner, honest i senzill. 540586.

Viuda de 56 anys. Simpàtica i atractiva. És ben difícil suportar la soledat quan tens necessitat de compartir la teva vida, les teves ànsies, les teves alegries i les teves penes. Me vull casar. Crida'm al 719534.

Viuda de 50 anys. Rossa i garrida. Tenc el caràcter alegre. M'agrada sortir a ballar, a passejar i m'adapt a tot. Vull conèixer senyor curro i divertit. M'és igual el seu estat civil i si té fills i no. Crida'm. 717354.

Fadrina de 23 anys. M'agrada la vida tranquil·la, camperola i sense problemes. Cerc un al-lot de les meves característiques que sia fidel i romàntic. 717354.

Secretària fadrina de 29 anys. No tenc fills, som morena de cabells llargs, 1'70 d'alt, prima i atractiva. Els nins demanen joguines, els presos la llibertat. Jo deman que m'estimis. T'esper. 717354.

Divorciada propietària d'una llibreria. Tenc 43 anys, bona persona, atenta, intel·ligent i sense fills. M'agradaria entaular amistat amb senyor de les meves característiques per refer la meva vida i la meva llar. 717354.

Separat legal. Tenc 48 anys, curro i ben plantat. Tenc casa i apartament. Me vull casar amb senyora amorosa. Tel. 717354.

Oficinista de 32 anys. Me vull casar amb al-lota amorosa i simpàtica. 719534.

Mallorquí de 58 anys. 300.000 pessetes mensuals. Necessit amor. Necessit senyora amable, sense vicis entre els 50 i els 60 anys. Crida'm prest perquè em trob molt sol. 717354.

Professor d'institut de 43 anys. Pis a Ciutat, vaixell al club. Separat sense fills. Vull refer la meua llar amb senyora de cultura mitjana, garrida i galatzona, femenina i ordenada. Tel. 717354.

Enginyer tècnic, separat, 63 anys, 172 cm, 80 kg, culte, intel·ligent, amorós, formal, afectuós... Cerc senyora o senyoreta d'edat indiferent, accept hàndicap físic. Escriure a: Apt. de Correus 41-46240 Carlet (València).

Separat de 30 anys, atractiu, alt, relacions públiques en diversos idiomes. Vull formalitzar amistat amb senyora o senyoreta garrida, formal i amorosa. 717354.

Fadrí de 27 anys, tècnic electricista amb negoci propi. Cerc la companya de la meua vida. 717354.

Funcionari d'Iberia amb càrrec superior, 63 anys, cotxe, finques, xalet i tot allò necessari per fer feliç la meua companya. 540586.

Autònom amb empresa de sanejament, llanterneria i altres. Bon esdevenidor. Vull formalitzar amistat sana amb senyora culta, atractiva, amorosa. Entre 30 i 45 anys. 717354.

Constructor amb grans empreses, casat. Vull conèixer senyoreta o senyora jove per relacions contínues. La puc ajudar econòmicament. 717354.

Jove de 16 anys. M'agradaria conèixer al-lota per mantenir una relació. Telefona els vespres al 820816. Miquel.

Fadrí de 25 anys amb la carrera just acabada, alt i plantós. Vull fer amistat amb senyoreta intel·ligent i formal. 719534.

Senyor de 70 anys, cultura superior, amb molt de béns i estalvis, ben conservat, fort i sa. Vull conèixer senyora amorosa, culta i formal. 719534.

Vidu de 64 anys, xef primer d'hotel, cotxe, pis, terres, estalvis... Tot allò que es necessita per fer feliç una companya de veritat. 719534.

Cap d'empresa de 27 anys amb estudis superiors. Fadrí, alt, agrados. Vull conèixer senyoreta fins als 35 anys per formar parella. 717354.

ANUNCIAU-VOS DE FRANC A L'ESTEL de Mallorca

Nom.....DNI.....
Cognoms.....Tel.....

ATENCIÓ

- Escriviu un sol anunci per cupó
- Usau lletres majúscules
- Escriviu dins el quadrè el text

Ompliu aquest cupó i enviau-lo a:
L'ESTEL de Mallorca. Apartat de Correus 124. 07600 S'Arenal de Mallorca

Si estau sols,
veni u
i trobareu parella
Gran Prix Master
a la qualitat europea
Gabinet Matrimonial
Avda. Alexandre Rosselló, 13-3
Tel. 71 95 34 • Ciutat de Mallorca

PETITS ANUNCIS

Senyor de 47 anys amb empresa pròpia, grans beneficis. M'agradaria trobar la meua mitja taronja, que sia culta i atractiva, de 25 a 43 anys. 540586.

Senyor alemany de 46 anys, amb bons ingressos, divorciat, sense problemes familiars, alt i plantós. Vull conèixer senyora simpàtica. 719534.

Fadrí de 40 anys, agent comercial amb negoci propi, bons ingressos. Vull amistat formar amb senyora o senyoreta de 20 a 40 anys, garrida i neta. 717354.

Separat total de 40 anys, alt, plantós i agradable. M'agrada viatjar. Xef de restaurant amb negoci propi. M'agradaria conèixer senyora formal i neta. 719534.

Fadrí de 34 anys, 185 cm d'alçada. Gran professional de la mecànica, amb estalvis i casa gran. Vull conèixer la meua mitja taronja. 717354.

Fadrina de 34 anys. Som garrida, amable, i amorosa. Tenc ganas de fer-te feliç. 717354.

Divorciada, 39 anys. Hostessa culta, amable, amorosa i molt formal. Voldria refer la meua vida amb senyor formal. 717354.

Viuda 59 anys, bon físic, culta, casolana i bona persona. Tenc xalet, cotxe i un bon nivell de vida. M'agradaria trobar senyor senzill i bona persona. 717354.

Viuda de 53 anys, visc tota sola. Tenc casa, cotxe i estalvis. Vull conèixer senyor de 55 a 65 anys que sia amant de la llar. 549534.

Fadrina francesa, 27 anys, alta i rosa. Guia intèrpret. Cent mil pessetes al mes i cotxe. Cerca home bo amb desitjos de casar-se. 719534.

Fadrina, 36 anys, professora d'EGB, bona presència, familiar i amorosa. Vull casar-me amb home culte, sen-

se problemes i sense vicis de 36 a 43 anys. 717354.

Som una viuda de 61 anys, no tenc problemes familiars ni dels altres. Només tenc el desig d'entaular amistat amb un senyor formal per a un futur que ens interressi a tots dos. Estic ben conservada i som ben agradable. 540586.

Fadrineteta aficionada a la música, al cinema i a les aventures, desitja conèixer un al·lot de 25 a 30 anys que tenguí les mateixes aficions. Fins seriosos. 717354.

Divorciada de 60 anys, estudis superiors, delegada d'empresa amb bons ingressos i sense problemes de cap classe; desitja refer la vida amb senyor culte. 717354.

Si estàs tot sol com jo, vine a veure'm. Som morena, molt guapa, amorosa i de gran cor. Tenc 28 anys. 719534.

Fadrina de 42 anys amb estudis superiors, amant de la llar i de la natura. Desitja conèixer senyor formal. 717354.

Fadrí de 37 anys, cuiner de primera amb feina fixa des de fa 16 anys. Vull formar una família plena d'amor. Crida'm al 717354.

Fadrí de 22 anys, agradós, intel·ligent, amb carrera de Psicologia. Faig feina a la ràdio. M'agradaria formar una família amb tu. 717354.

Jove de 28 anys, tenc un taxi i terres al poble amb gent que se'n cuida. M'agradaria conèixer fadrina formal. 717354.

Delineant de 40 anys, 174 cm d'alçada, agradós i lliure de tota càrrega, sense problemes econòmics. Vull conèixer senyoreta. 717354.

Guarda de seguretat fadrí de 36 anys, fort i amable. Vull amistat sincera amb senyoreta intel·ligent de 20 a 40 anys. 717354.

Ets una al·lota educada entre els 18 i els 32 anys, culta, formal i amb ganas de fer feliç un espòs? Som alt, de color i ben curro. 719534.

Si per a tu el més important és l'amistat i no el físic de les persones, si t'agrada anar al cinema i a concerts o simplement conversar, vull que siguis el meu amic o la meua amiga. Jo sóc gai i tenc 29 anys. Apartat 892-07080 Ciutat de Mallorca.

Fadrina de 54 anys amb aparença de 40, alta i sense problemes econòmics. Desig formalitzar parella amb senyor agradable, culte i amorós. Crida'm al 719534.

Som el centre matrimonial i d'amistat que ajunta més parelles cada dia. No segueixis amb més problemes de soledat. Telefona al 717354.

Secretària d'alt càrrec, vida resolta, 32 anys, molt simpàtica, amorosa, garrida, ben feta... vull conèixer senyor formal i culte de 35 a 50 anys. 719534.

Si tens entre 18 i 40 anys, ets garrida i amb problemes econòmics, jo te puc ajudar. Som un empresari casat insatisfet. 717354.

Atenció amics! Uniu-vos al nostre grup d'amistat. Feim excursions, sortides i altres activitats. Si teniu entre 20 i 45 anys, escriviu a l'apartat de correus 1.792. 07080 Ciutat. Abstenir-se borinots.

Escorpí fadrí i seriós. Vull al·lota mallorquina, culta, guapa i catòlica de 35 a 45 anys. Jo en tenc 55. Enviar dades i foto a l'apartat 1.333 de Ciutat.

Intercanviem adreces de Penyes del Barça. Voldríem publicar coses del Barça i en català. M. Colom, Ramon Llull, 33-5-1. Castelló 12005.

Al·lota de trenta anys desitja amistat amb joves que tenguin sensibilitat per la cultura i l'art. Apartat de correus 1107-07080 Ciutat de Mallorca.

Casat de 36 anys cerca dona per a compartir deliciosos moments. Convit a sopar dins un iot a alta mar. Trucau preferiblement els vespres, fins devers les dotze. Pregunteu discretament per Toni. Tel. 299903.

S'ofereix pintor empaperador, econòmic, seriós, ràpid i net. desplaçament per tot Mallorca. Tel. 203239

Mallorquí de 39 anys, estudis superiors, vull conèixer al·lota de similars circumstàncies. Escriure a l'apartat 211 (07080) Ciutat.

SERVEIS PROFESSIONALS

Home jove cerca feina d'ajudant a malalts o minusvàlids que estiguin a ca seva. 297067.

Home jove cerca feina de conrador o de vigilant de finca rústica prop de Ciutat. 297067.

Reparacions de Tv, vídeos, àudio, antenes Tv. Tel. 753580.

Bugaderia Lliterma. Auto-servei, rentat en sec i en banyat, neteja de catifes, servei ràpid. C/ Virgili, 17. Tel. 266331. Can Pastilla.

Tallers Vidal. Diessel i gasolina. Cra. de Son Fangos, 280. Tel. 262048. Es Pil·larí.

Modista. Tallar i emprovar. Faig tota casta d'arranjaments: cremalleres, baixos, etc. Tel. 292920. Maria dels Àngels.

Planxisteria, pintura, mecànica. Taller San Francisco. Camí de Son Fangos. Tel. 490314. Es Pil·larí.

Pneumàtics Son Ferriol. Equilibrat de rodes, canvi de rodes i pegats, alineament de direccions assistida per ordinador. Avda. del Cid, 73. Tel. 427553. son Ferriol.

Motos Salom

Jeroni Pou, 9 • Tel. 468136
Tomàs Forteza, 24 • 462686

Estudiant universitària d'Informàtica fa classes de repàs d'EGB, BUP i COU a la zona d'Inca. Tel. 503063.

Zen-Shiatsu, teràpia manual energètica basada en la medicina xinesa per mantenir la salut, augmentar el benestar i enfortir tots els sentits. Ideal per combatre l'estrès, les depressions i qualsevol desequilibri físic, emotiu, mental o espiritual. Tel. 264259.

Cerc feina per fer a ca meua. Tipus ceràmica, sabates o similar. Tel. 297067.

Cerc feina de representant d'arts gràfiques o comercial de publicitat. Tel. 297667.

Persona cerca feina per fer a casa. Mecanografia, ceràmica, llistes de correus... Tel. 297067.

Es confecciona o arregla qualsevol peça de vestir, cortines, coixins, etc. Tel. 771005.

Es passen treballs a màquina i per ordinador. Netedit i rapidesa. Tel. 771005.

Televisors, vídeos, ràdio-cassettes, els arreglam. Electrònica J. Garcies. C/ Francesc Frontera, 10. Tel. 264335. Coll d'en Rabassa.

Senyora de 46 anys, s'ofereix per guardar ancians o malalts. Tel. 263227.

Gabinet de Psicologia. Neurosis, trastorns de caràcter, psicoteràpia infantil, depressió. Tel. 427193.

BORSA DEL MOTOR

Tallers Les Cadenes. Mecànica xapa i pintura de l'automòbil. Carrer del Marès, 3-A. Telèfon 265551. Ses Cadenes de s'Arenal.

Venc motocicleta marca NSR 80. Molts pocs quilòmetres, quasi nova. Tel. 511223.

Venc cotxe Renault 5 GTL PM-L, per 110.000 ptes. Tel. 741388.

Si vol un cotxe nou de la nostra gamma, véngui i en parlem. Agència oficial Renault. Tel. 413867. Son Ferriol.

Venc cotxe Renault 5 GTL, M-4623-L per 125.000 ptes. Tel. 741388.

ENSENYANCES

Professora titulada fa classes de solfeig, piano i harmonia. Individuals i en grup. Tel. 756114. Magdalena.

Universitària fa classes de repàs d'EGB i català a la zona de Pere Garau de Ciutat. Tel. 243383.

Estudiant de Filologia catalana fa classes particulars d'EGB i BUP a 500 ptes/hora. Tel. 243742.

Cursos d'expressió corporal. Grups d'adults els dilluns a les 18 hores. Grups de joves els dimarts a les 18 hores. Carrer Menorca, 6. Per 5.500 ptes al mes. Tel. 750041-713262.

Estudiant de Filologia catalana fa classes de repàs d'EGB i BUP, preferentment assignatures de lletres. Demanau per na Carolina al 299829.

Oferim de franc cursos bíblics i subscripcions a revistes cristianes en català: **Ajuda Evangèlica dels Països Catalans**. Apt. de Correus 1.022. 12005 Castelló. Tel. (964) 207607 (secció d'ensenyament).

«Amics de Joan Ballester i Canals» ofereix de franc material imprès i cassettes de propaganda nacionalista. Podeu escriure a l'apartat 5.069 de Barcelona-08080; o telefonar al 93 2194746.

El Consell Nacional Català ofereix diversos llibres, gratuïtament, a tot aquell que els els demani, al voltant dels drets i història de la comuna pàtria catalana. Podeu escriure a l'apartat 15.071 de Barcelona-08080.

Primer llibre de poesia d'Aurora de Bindor, **Adesiara murmura una fada**. El trobareu a la llibreria De Verd en Blau de Son Ferriol.

Historiador: agrairia qualsevol tipus de documentació sobre la Mallorca dels anys 1930 a 1940. Podeu escriure a l'apartat 211-07080-Ciutat.

NO EMPRENYIS

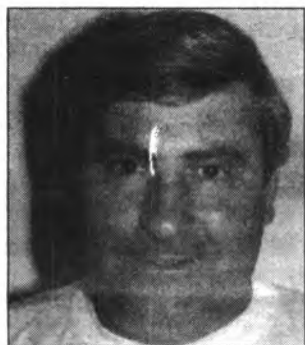

EL MEU POBLE

MALLORQUINS!
MALLORQUINES!COMPRAU PRODUCTES
DE MALLORCA!!

SÓN ELS MILLORS DEL MÓN!

Disset emissores de ràdio per als forasters i una per als anglesos; cinc diaris per als forasters i un per als anglesos. Per als mallorquins, res. És just, això? Que ens estimen gaire, aquests que comanden? Que no hauríem de votar partits mallorquins que ens defensin i defensin les nostres coses?

Pere Cantallops (Llucmajor). Això està mal fet! No gens ens estimen aquests del PP i del PSOE. UM hem de votar.

Francesca Bortone (Llucmajor). Injust. No gens ens estimen aquests del PP i del PSOE. Partits mallorquins hem de votar. Qualsevol partit mallorquí mirarà pels nostres interessos. Aquests del PP i del PSOE miren pels interessos d'Espanya.

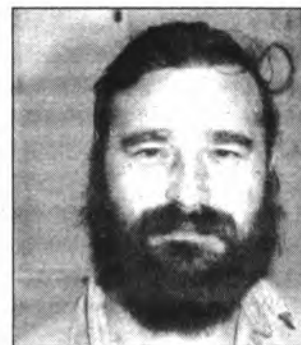
María del Carmen Moya (Porreres). ¡Injusto! Si es así como dices, no demuestran que- rernos mucho estos del PP y del PSOE que mandan. Por supuesto que hay que votar partidos mallorquines. El PSM y UM miraran per esta tierra más que los partidos de Madrid.

Jordi Perelló (Ciutat). Injust! Gens ni mica ens estimen aquests del PP i del PSOE. Partits mallorquins hem de votar! Partits independentistes que ens alliberin de la colonització espanyola que patim.

Beatriu Fortesa (Porreres). No és just! No gens ens estimen aquests del PP i del PSOE. UM i PSM hem de votar; partits mallorquins.

Josep M. Pujol (Ciutat). Injust! Ni el PP ni el PSOE ens estimen. Lo seu és votar partits mallorquins: UM o PSM.

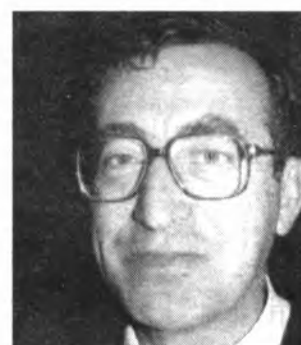
Antoni Noguera (Llucmajor). És clar que no és just! No gens ens estimen aquests del PP i del PSOE. Partits mallorquins com el PSM hem de votar; als partits espanyols, barco!

Estol de porrerenes. Mal fet! Aquests del PP i del PSOE només ens cerquen a l'hora de votar. No ens estimen gens ni mica. Partits mallorquins hem de votar: UM o PSM.

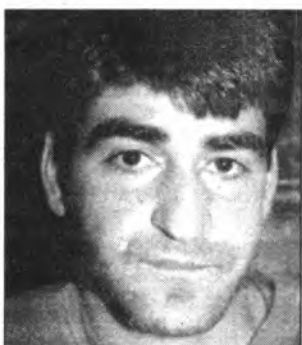
Fernando i Raquel (Ciutat). ¡Muy injusto! Estos del PP y del PSOE no respetan la lengua mallorquina. Hay que votar partidos mallorquines: PSM o UM.

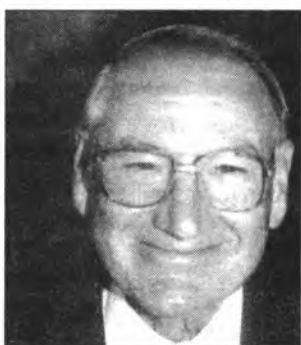
Tomeu Tauler (Porreres). Injust. Aquests que comanden no estimen lo mallorquí. És clar que hem de votar partits mallorquins.

Rafel Vicenç (Llucmajor). És una injustícia grossa de la qual nosaltres en som responsables. Basta comprovar qui votam. Hem de votar PSM.

Jaume Oliver (Campos). Totalment injust! Aquests del PP no ens estimen. És clar que hem de votar mallorquí. Hem de votar PSM.

Damià Verger (Llucmajor). Això no és pot admetre! Ens estimen ben poc aquests del PP i del PSOE. Partits mallorquins hem de votar: UM o PSM.

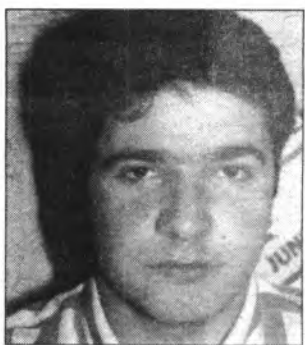
Antoni Font (Algaida). Injust. No gens ens estimen aquests del PP i del PSOE que comanden. Hem de votar els mallorquins d'UM i del PSM i donar barco als partits forasters.

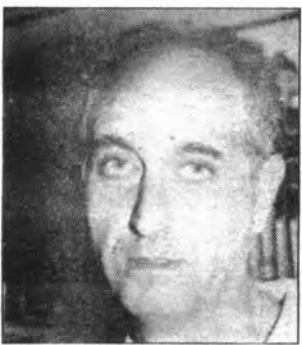
Bartomeu Llompart (Algaida). Ben injust és això. No ho demostren que ens estimin, aquests del PP i del PSOE. La gent se n'adonarà i no els votarà més; votarà partits mallorquins com UM o PSM.

Bartomeu Ferragut (Algaida). Injust. No gens ens estimen aquests del PP i del PSOE. Hem de votar PSM o UM i donar barco als partits forasters.

Francesc Lladó (Porreres). Injust! No gens ens estimen aquests del PP i del PSOE. Hem de votar els nostres: UM i PSM, i donar barco als partits forasters.

Bartomeu Clar (Llucmajor). Injust! No gens ni mica ens estimen aquests del PP i del PSOE. Partits mallorquins hem de votar, i donar barco als partits forasters que ara ens comanden.

Andreu Gelabert (Algaida). No és gens just això! Hem de votar el PSM i donar barco als partits forasters que comanden a Mallorca.

Joan A. Miró (Felanitx). Injust! Aquests del PSOE no ens estimen. Hem de votar partits mallorquins.

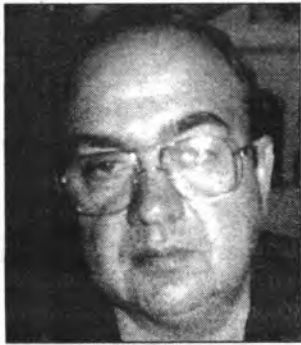
Grup de professors d'Algaida. No és just de cap manera! No gens ens estimen aquests que comanden. Partits mallorquins hem de votar.

ENQUESTA

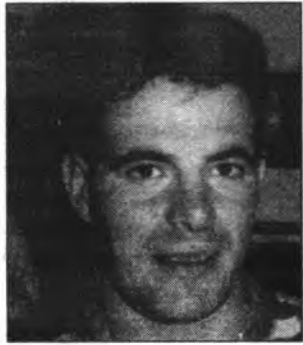
Disset emissores de ràdio per als forasters i una per als anglesos; cinc diaris per als forasters i un per als anglesos. Per als mallorquins, res. És just, això? Que ens estimen gaire, aquests que comanden? Que no hauríem de votar partits mallorquins que ens defensin i defensin les nostres coses?

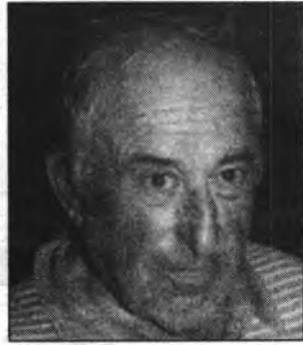
Francisca García (Porreres). Els meus pares són forasters, però jo trob que això és ben injust. No gens ens estimen aquests del PP i del PSOE. Partits mallorquins hem de votar, i donar barco als partits forasters.

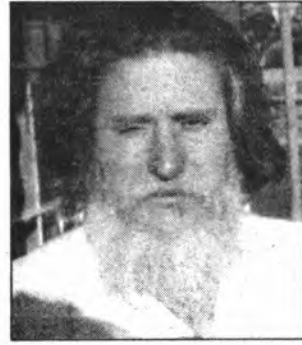
Gabriel Cortès (Porreres). No és just! Si volem estar bé hem de votar el PSM, un partit mallorquí que defensa lo nostro.

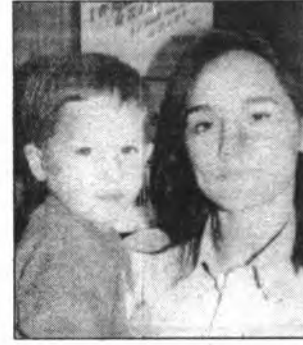
Francesc Cervera (Porreres). Injust! Aquests del PP que comanden a Mallorca no ens estimen gens. Hem de votar partits mallorquins i donar barco als partits espanyolistes.

Jaume Picó (Porreres). No és just! Aquests que comanden va a la seva. Hem de votar partits mallorquins que defensin lo nostro.

Guillem Noguera (Llucmajor). No és just. Aquests del PP i del PSOE no ens estimen. Entren a la política per guanyar duros. Partits mallorquins com el PSM hem de votar.

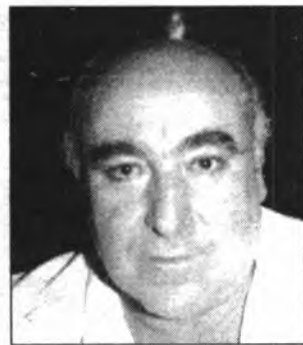
Maria Garau (Llucmajor). És molt injust això! Tots tenim dret a la vida, o no? Pel que es veu, ens estimen ben poc aquests del PP i del PSOE que comanden.

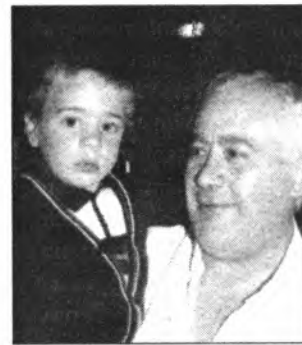
Margalida Thomàs i Lídia Sol Bonet (Llucmajor). No és just! No gens ens estimen aquests que militen als partits forasters (PP-PSOE). És una gent que s'enduu els nostres doblers cap a Espanya. Hem de votar partits mallorquins.

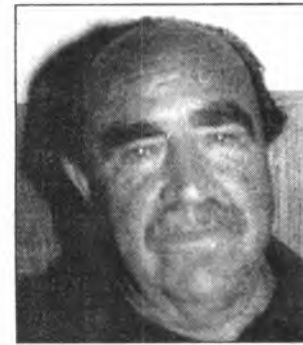
Andreu Salvà (Llucmajor). No és just! No gens ens estimen aquests del PP i del PSOE que comanden. Partits mallorquins com UM o el PSM hem de votar.

Joan Roldan (Llucmajor). Jo som foraster, però trob que això està molt mal fet. Aquests del PSOE no ens estimen. S'enduen els nostres doblers cap a Madrid i en tornen ben poc. No promocionen la llengua mallorquina. Partits mallorquins hem de votar, partits que defensin Mallorca.

Joan Llompart (Llucmajor). No és just. No gens ens estimen aquests que comanden. Partits nacionalistes mallorquins hem de votar.

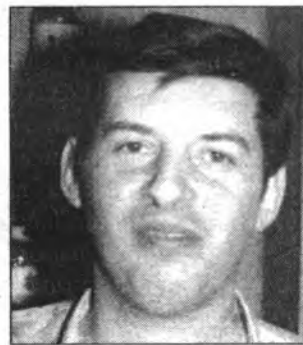
Jaume Serra (Llucmajor). Això no és just. Ni el PP ni el PSOE ens estima. Entren a la política per fer negocis bruts i omplir-se les butxaques. Partits nacionalistes hem de votar. Jo vot PSM.

Alicia Obrador (Llucmajor). No és just. No la protegeixen gens, la nostra llengua, aquests el PP i del PSOE que comanden. Jo vot PSM.

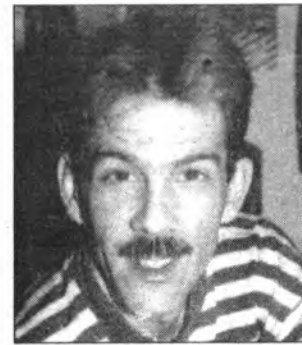
Oscar Garcia (Llucmajor). No és just. Trob que ens estimen ben poc aquests del PP i del PSOE que comanden. Convé votar PSM.

Francesc Picornell (Llucmajor). Injust. No gens ens estimen aquests del PP i del PSOE. UM hem de votar.

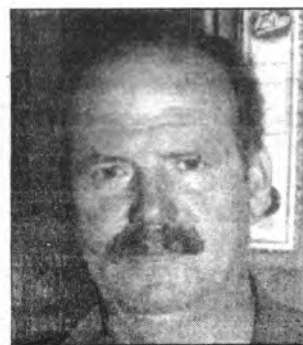
Francisco Suárez (Son Roca). No és just. Mallorca per als mallorquins, i a qui no li agradi, barco! Ni el PP ni el PSOE ens estimen. Van a treure'ns la freixura. Jo vot PSM.

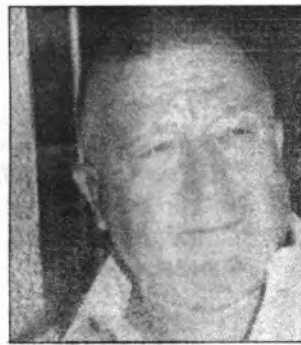
Miquel Nicolau (Llucmajor). No és just. No gens ens estimen aquests del PP i del PSOE. UM o PSM hem de votar i donar barco als partits forasters.

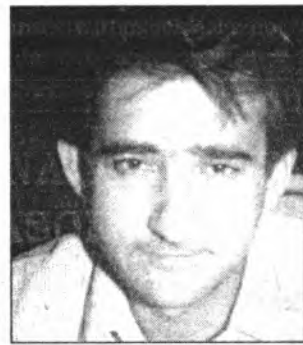
Maria Ainès Trobat (Algaida). Injust! Ni el PP ni el PSOE ens estimen. El PSM o UM hem de votar.

Antoni Rosselló (Llucmajor). Injust. Aquests del PSOE no ens estimen. Hem de votar partits nacionalistes mallorquins.

Gori Carbonell (Llucmajor). Molt injust! La llengua no s'ha de perdre. Aquests del PP no estimen la llengua mallorquina. Hem de votar el PSM, que és un partit mallorquí.

Pere Josep González (Llucmajor). Mal fet! Almanco el 50% ha d'estar en mallorquí. No s'ha de discriminar ningú. No gens ens estimen aquests que comanden. Partits mallorquins hem de votar. Tots els partits mallorquins són bons.

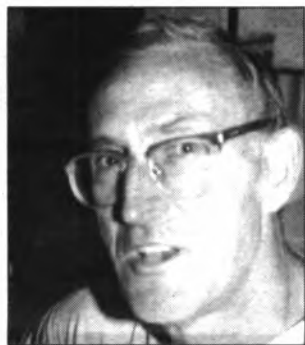

Matrimoni Bauçà (Llucmajor). Això és injust. Què putes ens han d'estimar! Només ens fan cas a l'hora de votar, aquests del PP i del PSOE que comanden. Partits mallorquins hem de votar. El PSM o UM són els nostres.

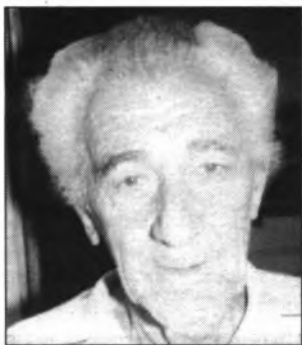

José Cano (Llucmajor). Injusto. Yo, que soy forastero, lo encuentro injusto. Estos de Aznar no me gustan. A mi me gustan el PSOE y el PSM.

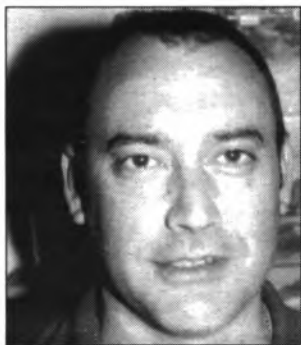
Disset emissores de ràdio per als forasters i una per als anglesos; cinc diaris per als forasters i un per als anglesos. Per als mallorquins, res. És just, això? Que ens estimen gaire, aquests que comanden? Que no hauríem de votar partits mallorquins que ens defensin i defensin les nostres coses?

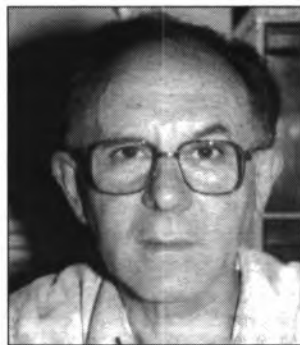
Antonio Montalvo (Llucmajor). No és just. No gens ens estimen aquests del PP i del PSOE. Hem de votar els mallorquins d'UM.

Salvador Bortone (Llucmajor). Injust. El PP i el PSOE són dos partits forasters que no ens estimen gens ni mica. Els mallorquins del PSM o d'UM hem de votar.

Lluç Carbonell (Llucmajor). Injust. Ni el PP ni el PSOE ens estimen. Hem de votar PSM.

Pau Salvà (Llucmajor). Injust. A l'hora de votar ens estimen, aquests que comanden. Crec que no aniré més a votar.

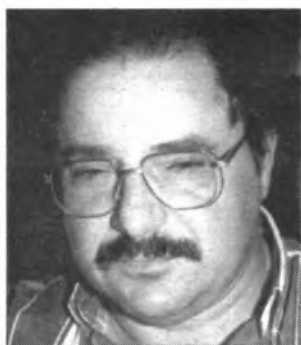
Matrimoni Mateu-Pérez (Son Gual). Totalment injust! Ni el PP ni el PSOE ens estimen. Partits mallorquins com el PSM o UM hem de votar i donar barco al partits forasters que ens governen.

Aina Toledo (Porreres). Som a dins ca nostra i no ho pareix! Ni el PP ni el PSOE ens estimen. UM o PSM hem de votar. Partits mallorquins.

Antoni Joan (Porreres). Injust! Ni el PP ni el PSOE ens estimen. Hem de votar PSM i donar barco a aquests partits espanyols.

s'estimen a ells mateixos. Jo vot Els verds.
Sebastià Barceló (Porreres). No és just. NI el PP ni el

sos d'Espanya. Partits mallorquins, el PSM hem de votar.
Francisca Jaume (Randa). No és just. La veritat és que no és just! PP i PSOE només

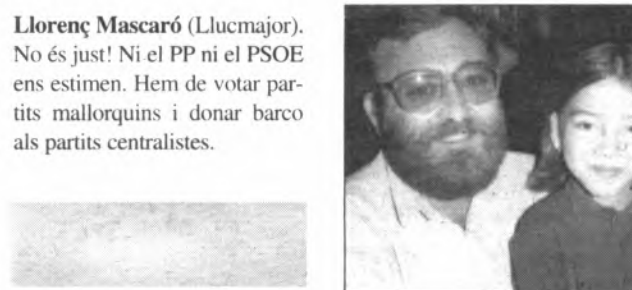
Bernat Suau, Albert Suau i Miquel Pizà. No és just de cap de les maneres. Aquests del PP i del PSOE entren en política per defensar els seus interessos particulars i per defensar els interes-

Matrimoni Muntanyola-Altès (Ciutat). Injust! No gens ens estimen aquests que comanden. Partits mallorquins hem de votar.

Francesc Duran i Maria M. Roser (Llucmajor). Injust! No gens ens estimen aquests dl PP i del PSOE. Partits mallorquins hem de votar i donar barco als partits forasters.

Llorenç Mascaró (Llucmajor). No és just! Ni el PP ni el PSOE ens estimen. Hem de votar partits mallorquins i donar barco als partits centralistes.

EL PETIT COMERÇ DÓNA VIDA I SEGURETAT A LA BARRIADA

Quatre motius per anar a comprar a la petita i mitjana empresa de la barriada:

1. Els beneficis de la petita i mitjana empresa mallorquina es reinverteixen a Mallorca, la qual cosa provoca que els doblers corrin de mà en mà i arribin a molta més gent.
2. El petit comerç la majoria de les vegades són empreses de tipus familiar que creen llocs de feina estables.
3. La petita i mitjana empresa ofereix un tracte humà i un servei post-venda que mai no podrà oferir la massificació i la despersonalització de les grans superfícies.
4. Un carrer ple de comerços és una garantia contra la degradació i un fre a la inseguretat ciutadana.

Mallorquins! Mallorquines!
No deixeu de comprar als comerços de la barriada o del vostre poble!

És un suggeriment de **L'ESTEL** de Mallorca
El diari dels mallorquins

L'ANTIFRANQUISME A MALLORCA (1950-1970)

(II PART)

DE M. LÓPEZ CRESPI

CADA QUINZE DIES A L'ESTEL de Mallorca

(DE JULIOL DE 1995 FINS A JULIOL DE 1996)

(PER DEMANAR NÚMEROS ENDARRERITS TELEFONAU AL 265005)

HISTÒRIES DEL DESENCÍS

(Editorial Moll) i

VIDA D'ARTISTA

(Llibres del Segle)

de M. López Crespi

ES PODEN TROBAR A TOTES LES LLIBRERIES MALLORQUINES

EXIGIU AQUESTS LLIBRES AL VOSTRE LLIBRETER SI NO ELS TROBAU

L'ESTEL de Mallorca

EL MILLOR SUPORT PUBLICITARI DE LA VOSTRA EMPRESA A MALLORCA

Un llibre important: *Vida d'artista*, premi de literatura de la Generalitat de Catalunya

Vida d'artista (Premi de Literatura de la Generalitat de Catalunya), editat per *Llibres del Segle* a Girona, és una nova aportació de l'escriptor M. López Crespí (sa Pobla, 1946) a la narrativa mallorquina. M. López Crespí ens situa novament amb *Vida d'artista* davant una sèrie de contes on batega tota la seva fe en la capacitat subversiva de la literatura, la necessitat que té sempre en totes les seves obres de defugir, des del seu «territori del maquis» (que deia n'Antoni Vidal Ferrando parlant de l'antologia poètica *Poemes de l'horabaixa* de l'autor de sa Pobla) de l'estreta vulga-

ritat naturalista o d'aquesta generalitzada verbositat convencional, buida, formalista, freda, postmoderna, tan promocionada avui dia. El llibre sorprèn novament per la seva desbordant imaginació en tractar temes no gaire aprofundits dins la nostra narrativa: el paisatge de la Mallorca clandestina o el de l'oportunisme que s'ha vist arreu a conseqüència de com es va fer la transició.

Una crítica massa formalista potser hi objectaria algun excés discursiu, de tant en tant. Però en Joan Fuster ja ens advertia que d'aquests «defectes» sovint no es salven ni els més grans narradors.

Hi posava els exemples de Tolstoi, Dostoievski o Zola. La ferma decisió de M. López Crespí, portada a terme llibre rere llibre, de deixar constància d'un temps i d'una època –l'actual– és ben palesa a *Vida d'artista*. I dins d'aquesta línia els seus testimonis solen ésser colpidors.

Poca gent que hagi llegit l'autor de sa Pobla pot restar indiferent davant l'obsessió permanent que l'empeny a ser el cronista dels qui no poden parlar, els herois anònims que han estat traïts per tots els Estats, per tots els partits en els quals una generació de mallorquins va voler creu-

re. I aquestes no són afirmacions gratuïtes. Qui hagi llegit *L'Antifranquisme a Mallorca 1950-1970*; qui hagi gaudit de la lectura del llibre de narracions *Històries del desencís* publicat recentment per l'Editorial Moll saben que no mentim gens ni mica amb les nostres afirmacions.

Per això l'acurada col·lecció de narracions de *Vida d'artista* –divuit contes en total– ens porta a fer un al·lucinant viatge per una Mallorca i una realitat poc tractades dins la nostra moderna literatura. Els amants de les troballes eminentment tècniques, els lectors que s'interessin més per l'experiència simplement virtuosista i formal del conte, tampoc no quedaran decebuts. M. López Crespí sap explotar al màxim qualsevol recurs narratiu per a posar-lo sempre al servei de la

seva dèria tossuda: mostrar l'ocult, proporcionar material directe que servesqui tant per a la distracció com per a judicar la nostra història més recent. La simple «forma», l'experimentació literària, són per a M. López Crespí –fa temps que ja ho sabem, mai no ho ha amagat– una simple tècnica per a mostrar al lector allò que li interessa.

En les narracions que conté el volum *Vida d'artista* no trobarem cap mena d'esnobisme postmodern, cap influència de literatures aristocratoides o llibresques. L'escepticisme vital de M. López Crespí sorgeix de la seva experiència directa, de la lluita autèntica per un món millor; mai del virtuosisme elitista que sovint escriu a mil quilòmetres de la vida que batega enmig del carrer. **Redacció Ω**

Cartes al director

Colom, home d'Estat?

Senyor director: Dies enrera, el secretari general d'ERC va anunciar que paral·lelament a la seva imatge d'home d'acció, ara se l'havia de considerar un «home d'Estat». És una pena que aquesta supèrbia s'hagi apoderat del jove dirigent. Personalment, quan penso en «homes d'Estat», penso en un Churchill, un De Gaulle, un Macià, un Kissinger. Persones que van poder –o haurien pogut– omplir autobiografies de sucosos episodis de transcendència internacional. De moment, què ens explicaria el senyor Colom en aquest registre? Els seus misteriosos episodis –mai prou ponderats– a l'Iran? Com va voler pactar amb el senador *blaver* Miquel Ramon Quiles. Els extraordinaris afers Reguant i Rossell i l'aberració d'haver suspès els qui s'oposaren a les seves equivocades decisions i als seus continus menyspreus a la voluntat de les bases? El cert és que la modèstia i el treball de base a favor dels més necessitats de la nostra injusta societat no és precisament el fort dels principals dirigents d'ERC. Cordialment, **Salvador Canadell, Figueres Ω**

La nostra Europa: l'Europa dels Pobles

Els conceptes de Nació, Pàtria i Estat estan completament lligats a una realitat tan evident i indestructible com és un poble, és a dir, una comunitat de persones que tenen en comú diferents aspectes: una cultura, una llengua, unes tradicions, uns costums, una ètnia determinada, un àmbit nacional i territorial...

Tots aquests factors, i únicament aquests, són els que diferencien els pobles, i són aquests punts els que haurien de marcar el veritable sentit de la paraula Nació. Des de molts d'àmbits, es vol justificar certes polítiques amb una unitat cultural monolingüe inexistente, tant a l'Estat espanyol com a la resta d'Europa. Estat Català lluita per: recuperar una de les identitats més importants d'un poble, com és la cultura i les tradicions, perquè tot això és la força del nostre poble, les arrels que donen sentit al nostre origen com a país.

Un exemple són els bretons a l'Estat francès, on està rigorosament prohibit examinar-se en bretó; un altre exemple els occitans; i en canvi, sota diferents lleis, els immigrants no europeus poden fer i cursar la universitat en diferents idiomes. I què podem dir dels irlandesos, dels gal·lesos, dels corsos, dels bosni-croats i de tants d'altres pobles i minories sotmesos ja sigui per estats centralistes i jacobins o per països que acaben de sortir de cruels dictadures...

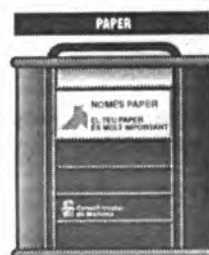
No hem de perdre l'esperança, hi ha pobles que ja tenen un grau de sobirania i autogovern molt desenvolupats: eslovens, croats, lituans, letons i eslovacs en són un exemple. Tot aquest procés no s'acaba aquí; tot això ens ha de fer reflexionar en aquest moment històric per intentar aconseguir quotes més elevades d'autogovern i benestar social.

Perquè si ho han aconseguit pobles que estaven més sotmesos que el nostre, nosaltres també podem fer-ho. No claudiquem sota la situació actual, anem més enllà. **Jordi Nieto, Estat Català Ω**

El teu esforç pot ajudar a protegir el medi ambient

Selecció dels fems i utilitzant els contenidors apropiats

Aprofita els Punts Verds

CONTENIDOR RECTANGULAR BLAU

Si tot tipus de paper, preferentment d'oficina, revistes, diaris.

No papers bruts amb restes de menjar, etc.

CONTENIDOR RECTANGULAR BLAU

Si cartons de tot tipus, doblats o tallats perquè ocupin poc espai.

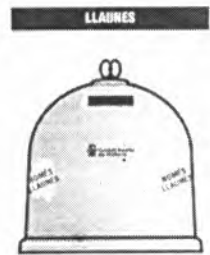
No tel·làbrics, perquè tenen una làmina plàstica i d'algunes a cines.

CONTENIDOR IGLÚ VERMELL

Si roba i sabates que es pugui tornar a utilitzar.

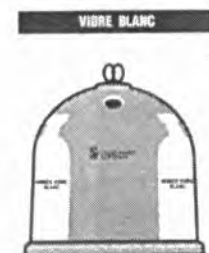
No roba bruta, sabates molt gastades.

CONTENIDOR IGLÚ PLATEJAT

Si llaines de begudes i de conserves.

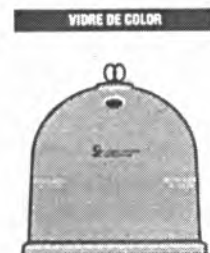
No altres objectes metàl·lics.

CONTENIDOR IGLÚ BLANC

Si botelles i pots de vidre transparent sense els talls.

No talls ni bombetes.

CONTENIDOR IGLÚ VERD

Si botelles de vidre no transparent (verd, ambre...) sense els talls.

No talls ni bombetes.

CONTENIDOR GROC

Si tan sols piles de botó. Els comerços poden sol·licitar un contenidor propi que recollirà l'Ajuntament.

No altres tipus de piles.

CONTENIDOR GROC

Si tots els altres tipus de piles que no siguin de botó.

No piles de botó.

CONTENIDOR QUADRAT TARNJA

Si oli comestible que ja no s'utilitza (d'oliva, soja, gira-sol...)

No oli de maquinària.

CONTENIDOR QUADRAT GRIS

Si oli de maquinària.

No oli d'alimentació.

CONTENIDOR METÀL·LIC GROS

Si objectes i trastos que ja no s'utilitzen. Si són molt voluminosos és preferible telefonar al servei gratuït de recollida.

No restes de jardineria.

APROFITA ELS
PUNTS VERDS

CENTRES DE
RECOLLIDA
SELECTIVA DE
RESIDUS

És un missatge del Consell Insular de Mallorca per una Mallorca més neta.

SUGGERÈNCIES DE L'ESTEL

Els mallorquins/es ja tenim un motiu més per boicotejar les grans superfícies. Per exemple, la multinacional francesa **Alcampo**. Motiu per no anar a comprar-hi? Protestar per les proves nuclears franceses de **Jacques Chirac** a l'atol Mururoa de l'oceà Pacífic.

ΩΩΩ

Llegiu el llibre de **Juan Balansó**, *La familia rival* (Ed. Planeta) on podreu descobrir els detalls més saborosos de la vida llibertina, viciosa i desenfrenada de la dinastia dels Borbons. De Felipe V, un dels enemics més grosos que ha tingut mai la llengua catalana, es diu que **corría del lecho al confesionario y viceversa**. De la promesa de Felipe V, Isabel Farnesio, es diu: **Su verdadero trono fue la cama, y desde ella gobernó a su gusto**. Isabelita, filla de Felipe I escrivia a l'arxidues-

sa Mª Cristina, àlies Mimí, paraules com: **Beso vuestro adorable culo, Mimí querida**. De Mª Luisa de Parma, futura reina d'Espanya i muller de Carlos IV, es diu: **ha pasado a la historia como una vulgar prostituta, esposa de un manso cornudo**. De don Carlos Luis de Borbón s'afirma: **amante fogoso tanto de hombres como de mujeres**. etc. etc.

Aquest és un llibre absolutament recomanable per als **botifarres** (botifarra ve de botifler, és a dir, dels partidaris de Felipe V) com **Antonio Alemany**, **José Zaforteza Calvet**, etc. En declaracions a la premsa, l'autor del llibre, **Juan Balansó**, va revelar que don Juan, el Conde de Barcelona i pare de Juan Carlos I, li va demanar que no el publicàs mentre ell fos viu. Raons? Doncs les revelacions dels amors ocults d'Isabel II amb Carlos Luis de Parma: **Le pregunté al rey padre: «¿Qué hacemos majestad? ¿Cuándo podrán publicarse para la Historia?» Y me contestó con mucho gracejo: «Mira espera a que yo ya no esté... Y, ¿sabes lo que más me chinchá? Pues que se la tirase un Parma»**. (El Día del Mundo 25.XII.94).

Cartes al director

Àngel Colom: obre els ulls!!

Sr. Director:

Com a principatina que sóc –fa cinc anys que visc a Mallorca–, independentista i simpatitzant d'ERC des de fa molt de temps, el passat 16 de setembre se'm va convidar a anar a la I Conferència d'Esquerra Independentista que va fer n'Àngel Colom a Ciutat de Mallorca. Hi vaig anar, convençuda que n'Àngel recolzaria fermament la lluita per la independència que fa la gent d'aquest partit i, quina va ser la meua sorpresa quan vaig veure l'actitud dictadora i centralista del secretari general d'ERC. Retallant-los les ales i no donant-los cap ajuda per la seva constant i acurada lluita cap a la independència, dient-los

que no s'havia d'anar dient Visca Catalunya lliure de la manera que es deia fa quinze anys pel Principat. MENTIDA! Àngel Colom, perdona, no sé si no ho veus o no ho vols veure, però a Mallorca, SÍ!, s'ha de lluitar com fa quinze anys al Principat, SÍ!, s'han de fer unes CAMPANYES valentes i sense eufemismes, perquè la gent vegi i entengui que a Madrid ens ho mengem tot.

Obre els ulls, Àngel! I per favor mulla't i no vinguis tan diplomàtic ni tinguis tanta por. Al Principat no en sabeu res de la realitat de la condició catalana a les Illes Balears i Pitiüses, **INFORMA'T! Una independentista decebuda** Ω

COMPRAU PRODUCTES ETIQUETATS EN CATALÀ

És un suggeriment de L'ESTEL de Mallorca

L'ESTEL de Mallorca

BOLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Nom.....
 Adreça.....
C.P.....
 Població.....
 C.I.F. Tel

M'interessa una subscripció
ANUAL 3.000 PTS

Rebut domiciliat a un banc o caixa

Banc/Caixa.....
 Adreça.....
 Núm. entitat.....Núm. sucursal.....
 Compte núm.....

Firma

Ompliu aquesta tarja i enviau-la al
Apartat de Correus 124
07600 s'Arenal de Mallorca

NO COMPREU PRODUCTES FRANCESOS

logurts com Danone • Formatges francesos
 Vins i xampanyes francesos • Cotxes com Renault o Citroën.

No compreu a Hipermercats com:
 Continente, Pryca, Alcampo, Dia...

BOICOT A FRANÇA

Burros estúpids

(Dedicat a Jacques Chirac)

Nàron, de l'antiga raça rigeliana, era el quart de la seua estirp que tenia al seu càrrec els annals galàctics: un gran llibre amb la llista de les nombroses races d'arreu de les galàxies que havien esdevingut intel·ligents, i un annex on figuraven les realment madurades que s'havien aplegat a l'honor de formar part de la Federació Galàctica. Al primer llibre es podia veure, esborrats, alguns noms escrits amb anterioritat: els d'aquelles races que, per la raó que fóra, havien fracassat. L'atzar, les deficiències bioquímiques, la falta d'adaptació social s'havien cobrat llur tribut. Tanmateix, al llibre petit annex no s'havia mai esborrat cap nom.

En aquell moment, Nàron, enormement corpulent i increïblement vell, alçava la vista en notar que el missatger s'atansava.

–Nàron –va fer el missatger–, Gran Senyor!

–Bé, bé, què passa?, no facis cerimònies.

–Un altre grup d'organismes ha arribat a la maduresa.

–Molt bé, perfecte; veig que actualment tot rutlla molt depressa. No hi ha un any sense que hi arribi algun altre grup. De qui es tracta ara?

El missatger va donar un símbol-número en clau de galàxia i les coordenades del món en qüestió.

–Ah, sí –va dir Nàron–, ja el conec. I amb bells signes va anotar la dada al primer llibre, tot traslladant a continuació el nom del planeta al segon. Usava, com era el seu costum, el nom amb el qual era conegut el planeta per la fracció més nombrosa dels seus propis habitants.

Per tant escrigué: la Terra.

–Estes noves criatures –digué Nàron–, han establert un rècord. Cap altre grup no ha passat de la intel·ligència a la maduresa tan ràpidament. Espere que no es tractarà d'un error.

–De cap manera senyor –va respondre el missatger.

–És cert que han arribat al coneixement de l'energia termonuclear?

–Sí senyor.

–Bé, aquest és el requisit –Nàron somreia–. Les seves naus espacials prompte sondejaren l'espai i entraran en contacte amb la Federació.

–En realitat, senyor, els Observadors ens comuniquen que encara no han pas penetrat en l'espai.

Nàron va quedar molt sorprès.

–Ni gens ni miqueta? No tenen ni tan sols una estació espacial?

–No encara.

–Però si tenen l'energia termonuclear, on realitzen les proves i explosions?

–Dins el seu propi planeta, senyor.

Nàron es va alçar, amb tots els seus sis metres d'alçada i va bramar:

–En el seu propi planeta?

–Sí senyor.

Amb un gest calmat, Nàron va traure l'estilo i en un punt va esborrar la seua última anotació. Era un fet sense precedents, però Nàron era molt savi i ben capaç com ningú de veure allò inevitable dins la galàxia.

–Burros estúpids –va mormolar. Colla Ecologista de Castelló Ω

La síndrome de... l'enveja

I Coves i perles

L'aigua treballant
segles i segles,
la terra la deixa
que passi i passa.
No res la detura,
no la detén res.

Tanmateix la mar,
gran, immensa,
la crida i la crida
i la torna a cridar
i ha de tornar a ella.

La sal d'aigua de mar
és sana,
la roca de terra
és sòlida.
A la mar, al fons,
hi ha perles,
a la fosca de la cova
hi són les columnes.
És llei de natura.

Com l'aigua marina
l'home labora;
amb la calç
l'home edifica;
com els fons abismal
l'home s'afanya.
És llei de vida.

Vull cantar l'honra
del treball;
vull cantar el valor
de la pau;
vull cantar el goig
de la vida;
vull cantar la llum
de la perla que neix
de les mans de l'home.

Però vull preguntar:
és vergonya la pobresa
del que no té?
és justa la fam
del miserable?
És abusar dels sense lletres
que no tinguin
tan sols una escola?
És discriminació l'exclusiva
de la cultura?
I torn a preguntar:
Per què...?

II Barcelona

**Barcelona és bona, si la bossa
sona. I si no sona també**

Barcelona és la ciutat de l'ale-
gria. A qualsevol hora que s'hi
arribi —diu l'escriptor Lluís
Bertran—, de dia o de nit, es posa
immediatament la imaginació en
festa per la seva extraordinària

intensitat lluminosa. I, en efecte,
de dia és llum del cel incompara-
ble, que tot ho alegra; de nit és la
incomparable il·luminació de les
llums elèctriques, que componen
un espectacle quasi *feèric*.

La Rambla (l'original diu
rambles com si no els bastés, als
forasters, amb una, com els dies,
les nits, les tardes, etc) a certes
hores es desborda, rostres satis-
fets i alegres, de flors, de belles
mullers. Barcelona treballa i es
diverteix. És una formidable sus-
citadora d'energies i una enamo-
rada del plaer de viure. Barcelona
ama (més que estima) l'esforç de
les músiques, els versos melodi-
sos i els goigs sensuals. En cap
altra ciutat llatina d'Europa és
més respectada ni més admirada,
ni culmina amb tanta influència
positiva la condició de poeta.

Barcelona ama l'amor.

Però no cregueu que l'alegria
de Barcelona és parenta d'aquella
alegria trivial i mediocre de les
platges de moda. L'alegria de
Barcelona és profundament espi-
ritual. Els viatgers artistes que
visiten Espanya solen menyspre-
ar Barcelona creient-la una ciutat
burguesa —si no ordinària— que res
diu a l'ànima. És un error.
Barcelona és plena de sugges-
tions espirituals. Ens dona una
eficaç lliçó d'optimisme, ens
ensenya a amar la vida; convenç
de l'excel·lència pràctica dels
grans ideals col·lectius i de la
possibilitat de la seva existència
en la nostra època i, sobretot, ens
mostra que és negoci realitzable,
de l'art i de l'idealisme. (Manuel
Gálvez: *El solar de la raza*. Ed.
Calleja, Madrid, 1920.)

III Coherència

No trob clara resposta
per la vergonya;
no hi ha raó humana
per la injustícia;
no hi ha benefici
en l'abús;
no hi ha res a guanyar
en la discriminació.
Doncs, aquí hi ha resposta:
per no-res...

Crim sagnant de l'anyell,
crim perpetuat
per l'home que no és sa,
insensibilitat de la gent
que no sap on va.
Sang per no-res vessada.
La natura s'ho cobra tot,

s'ho cobra amb usura.
Per això la llavor mor soterrada:
És el mateix home que s'ha de
[vèncer;

la victòria és sempre d'un mateix.
La mort sempre l'esguarda
perquè la vida és més enllà:
Ens fa raonar?
No hi ha altre camí.
Dintre la cova, la fosca;
fora la cova, la llum:
la columna creix,
l'aigua que corre
i la perla feta per la mà
i l'amor entre els germans.

S.Llull's Ω

L'ESTEL

Reclam

Per una estona he tornat
a reviure ma infantesa,
quan tothom semblava bo
i tan el mar com el cel
de blavor vestia la terra.

Per espai de tres quarts d'hora,
s'ha anat representant,
de l'»infant la narrativa»,
un espectacle ben gran.

De la mà d'Estudi Zero
en joia he remembrat,
històries que temps enrera,
els pares em van contar.

Allà a dalt l'escenari,
un a un hi han pujat:
Els tres porquets,
el llop ferotge,
la vermella caperutxa.

També hi eren presents,
amb els rostres amatents:
La ventafocs,
de sa Gerra, en Joanet,
Blanca Neus i els seus nanets,
n'Aladí amb sa llanterna,
acompanyat d'un follet.

La Bruixa Calixta,
l'escombra brandava al vent,
i Sant Pere, tan bo i pacient,
el qual duu les claus del Cel.

Si després d'haver llegit
vos desperta l'interès,
correu! anau al Teatre,
veureu que bé ho passareu.

Vicenç de Son Rapinya Ω

Mal Sossec!

ES GALL

Després del Túnel de Sóller
i molt ben lligat amb ell,
com d'un enfilall l'argolla,
ha sortit una altra bolla
que, en explotar, farà pell.

Es que aquest nou cementiri
no té res de *Bon Sossec*;
en Matas, per molt que ho miri
o que a la Sang dugui un ciri,
no en calmarà el seu llampéc.

Lo que en Cañellas palpava
no es convertí mai en or;
de corrupció ho empestava
i, per tapart-la, hi posava
damunt de tot una flor.

La corrupció tan immensa
del Túnel i Brokerval
a Bon Sossec se fa extensa
i a Sa Nostra també és densa
i està en «risc» el «capital».

Quan comandava en Forcades,
per mor de l'amic Gisbert
i en Fageda, millonades
a aquell camp deixà tirades,
com un mort al descobert.

I aquet abril, no fa gaire,
abans de les eleccions,

a Matas, el recaptaire,
de nou li pegà un mal aire
i hi tirà tres-cents milions.
Qualcú entén que això està
[escaire
per cobrar-ne comissions.

Aquesta és una altra història,
on s'ha volgut enterrar,
devora els morts, la memòria
dels malfets que han donat
[glòria
falsa al Partit Popular.

Ningú als ulls hi té cap bena
i sap que això és el llegat
«Cañellas», que dona empena
per tornar i se remena
com un cuc mal trepitjat.

Els fotuts no són els morts,
els enterrats allà dins,
que no voten ni fan torts
ni han de pagar imports...
Els morts són molts mallorquins!

Ni es poden sentir ofesos
els qui els vots tenen emesos
a favor dels qui mal fan;
perquè, diuen els entesos,
que aquests milions es

[perdran! Ω

FONTANERIA • CALEFACCIÓ
AIRE CONDICIONAT • PISCINES

Puig-Garau s.l.
Tel. 66 09 77

**FÀBRICA DE
JOIERIA**

GARAU

PLATERIA I RELLOTGERIA
GRAN EXPOSICIÓ DE RELLOTGES
ANTICS MALLORQUINS
DESCOMPTA PROMOCIÓ DE
FIRES

Carrer del Born, 29 (davant l'església)
Tel. 66 04 03 • LLUCMAJOR

Infantils II: Abellán, Manresa, Sánchez, Mas, Roig, Garcies, Torres, Trujillo, Pastor, García, Barceló, Garí, Fernández, Galves, Ramos, Canyelles, Torres i Truiols.

Cadets II Divisió: Pons, Puigserver, Oliver, Vega, Trujillo, Vidal, Giménez, Almagro, Berrocal, Carbonell, Ramos, Salines, Thomàs, Cladera, Secilla i Puig.

Juvenils II Divisió: García, Ferragut, Moragues, Amengual, Laquila, Adrover, Roig Gómez, Thomàs, Canyelles, Martínez, Puigserver, García, Pérez, Oliver, Jorca, Llaneres, Pallisser, González, Ferretjans i Vich.

Primera Regional Preferent: Thomàs, Salvà, Marín, Martínez, Thomàs, Ginard, Gelabert, Corbalán, Bonet, Martí, Romero, Ruiz, Ruiz 2, Ferretjans, Mas, Fructuoso, Porras i Izquierdo.

Club Esportiu Espanya de Lluçmajor

En l'actualitat el president del Club Esportiu Espanya de Lluçmajor està dirigit per Isidre Martínez, agent comercial i relacions públiques de primer ordre que també és president de l'Associació de Pares de l'Institut Maria Antònia Salvà. El vice-president primer és n'Antoni Cladera; vice-president segon, Antoni Palou; vice-president tercer, Joan Garcia; tresorer, Miquel Ramis; comptador, Jordi Martí; secretari, Joan Josep Catany; vice-secretari, Salomé Piqueres. Els vocals són Josep Mojer, Rafel Puigserver, Marc Vidal, Bartomeu Puigserver, Ramon Canyelles, Pere Puigserver, Miquel Company, Antoni Vidal, Joan Oller, Joan M. Ferrer i Lluís Pérez. Un total de deu directius per dur endavant vuit equips: futbol 7, dos equips de benjamins, i dos d'infantils. Com que no es poden tenir dos equips de la mateixa categoria han hagut de crear un altre club, l'Espanya Atlètic. Un equip de cadets, juvenils i el primer equip que està a Primera Regional Preferent.

Un total de 150 jugadors, cent cinquanta joves de Lluçmajor que duen vida sana, van a jeure d'hora, no fumen ni beuen ni es droguen, garantia d'una vida llarga i sense malalties.

Els entrenadors són els llucmajorers Joan Pérez i en Marc Vidal. L'encarregat del material és en Joan Josep Catany i el delegat de camp en Joan M. Ferrer.

Patrocien el club les firmes Sirotel, Magatzems Femenies, la Fiat dels germans Canyelles, Construccions Lampino. Superprohens i Rubí Automòbils. **Redacció** Ω

L'ESTEL de Mallorca

Benjamins Futbol 7: Rosselló, Lara, Vich, Gamundí, Garau, Cànoves, Marín, Maimó, Torres, Martí, Rubí, García, Ollers, Barceló i Trujillo.

Infantils II Divisió: González, Barceló, Bages, Ferrer, Cabrera, Fullana, Piqueres, Gálvez, Tugores, Huertas, Monserrat, Salvà, Martí, Jaume, Carmona, Ferragut, Moragues, Jubert i Nadal.

Alevins B: Sans, Oller, Manresa, Vic, Vinseiro, Fernández, Vidal, Tomàs, Sánchez, Valenzuela, Spilker, García, Montserrat, Valenzuela 2, Vinseiro 2 i Oliver.

Alevins A: Camino, Gómez, Puigserver, Campos, Company, Perelló, Mut, Andreu, Llompart, Venero, Server, Caldés, Oliver, Oliver 2, Trujillo, Carbonell Joan i Carbonell Ballester.